

«ЗМАГАЙМОСЬ ЗА НОВЕ ЖИТТЯ!»

Як уже повідомляла «Кримська світлиця», кримська влада у нових політичних, ідеологічних та географічних реаліях не рекомендувала організаторам проводити цієї весни в Сімферополі популярний традиційний, вже 10-й, ювілейний конкурс ім. Лесі Українки «Змагайтесь за нове життя!». За нашими щорічними репортажами читачі пам'ятають, яке це завжди було видовишне, натхненне, одухотворене Лесиним словом свято дитячої творчості. Свято, що додало міжнаціональні і географічні кордони, — ось яке привітання учасникам та організаторам надійшло цього року з Польщі: «Голові організаційного комітету Всекримського конкурсу учнівської та студентської творчості «Змагайтесь за нове життя!» заслуженому вчителю України Тетяні Миколаївні Захаровій.

Високоповажні організатори і члени журі! Вельмишановні учасники та гості свята! Прийміть щирі вітання з нагоди 143-ої річниці від дня народження Лесі Українки та відкриття Х ювілейного Всекримського конкурсу учнівської та студентської творчості «Змагайтесь за нове життя!» у місті Сімферополі.

З року в рік весняними журавлиними ключами думок ми повертаємося до рідних осель наших предків. До краю, де «карався, мучився... але не кааявся» наш Тарас. До Поетеси, котра має в серці «те, що не вмирає», і до Каменяра, котрий закликав «лупати сю скалу».

Леся Українка була невіддільною від матері-України. Її вабили «незнані, а вже милі наші гори» й спонукали до творчості картини неповторної задумливої польської краси. Зачаровувалась козацькими левадами полтавського краю і захоплювалась античною культурою давньогрецького Херсонесу.

Тут, серед чарівної природи, Поетеса творила сповнені духовної краси перлини не тільки української, а й світової літератури. Зверталася до минулих поколінь, до своїх сучасників і до нас з вами: «Як я умру, на світі запалає покинтий вогонь моїх пісень...».

Сильне, гаряче та поетичне Лесине Слово

Учасники Лесиного конкурсу, у яких відібрали свято...

об'єднало биття сердець тисяч і тисяч учасників Всекримського конкурсу учнівської та студентської творчості «Змагайтесь за нове життя!».

Уже десятий рік поспіль на святі високого мистецтва юні письменники і поети, дослідники та пошуковці, артисти і художники виконують безсмертні твори Поетеси як пісні власної душі. І саме через Слово

стають українцями.

Багатонаціональна спільнота Західного Помор'я, Щецинське відділення Об'єднання українців у Польщі бажать учасникам конкурсу творчих досягнень і гідного поступу на ниві піднесення вітчизняної культури.

Успіхів та незламної віри в те, що вже зовсім поруч той день, коли саме ви зробите

життя хоча б трохи, але кращим.

З повагою і найкращими побажаннями Іван Сирник, голова Щецинського відділення Об'єднання українців у Польщі (ОУП), член головного проводу ОУП, голова Ради національних та етнічних меншин Західного Помор'я.

(Продовження на 8-й стор.)

МУСТАФА ДЖЕМІЛЄВ: МАЙБУТНЄ КРИМУ – АВТОНОМІЯ У СКЛАДІ УКРАЇНИ

Лідер кримських татар, народний депутат України Мустафа Джемелєв минулого тижня взяв участь у неформальному засіданні Ради Безпеки ООН по Криму, скликаному з ініціативи Литви. Після Нью-Йорка він відвідав Вашингтон, де також провів низку важливих зустрічей. У своєму графіку перебування в США Мустафа Джемелєв знайшов можливість для ексклюзивного інтерв'ю Українформу.

— Постпред Литви при ООН Рита Казрагіене сказала, що засідання в Нью-Йорку наблизило членів Ради до правди. Як Ви оцінюєте, наскільки вдалося донести інформацію про події в Криму до представників Ради Безпеки?

— Була представлена гарна можливість. Мій виступ тривав хвилини двадцять, у ньому я виклав від початку і до кінця свої позиції з усіх питань, по референдуму і по окупації, а також своє бачення того, що б ми хотіли від Заходу. Потім було багато уточнюючих запитань. Думаю, ця зустріч була корисною. Шкода, що там не було представників Росії та Китаю, але це ж їхнє право.

— 1 квітня Меджліс прийняв рішення про делегування двох представників кримських татар для участі в російських органах влади на півострові. Яка Ваша позиція з цього приводу?

— Я не поділяю цю точку зору, у всякому разі, на даному етапі. Але вони зробили таку заяву, їх треба зрозуміти, оскільки це проблеми 300 тис. осіб, які необхідно якось вирішувати. Було зроблено заяву,

що на певний час вони направляють своїх людей — одну людину як віце-прем'єра, іншу — на посаду голови комітету в справах національностей і депортованих громадян. Але водночас вони заявили, що це жодною мірою не означає визнання Меджлісом сформованого статусу Криму, тобто він залишається окупованим. Хоча особисто я вважаю, що не потрібно було б цього робити, однак розумію, з якими складнощами ці люди стикаються.

Сказати на 100%, що ось це правильно, а це — ні, дуже важко. Мені-то, наприклад, легко говорити, коли я живу в Києві і забезпечений зарплатою, але як моїм співвітчизникам там. Вони живуть в окупаційному режимі, і невідомо, що буде, якщо не вжити жодних захисних заходів. Тому засуджувати їх особливо я не збираюся.

— Ви говорили про необхідність референдуму кримських татар щодо створення автономії. Яка мета такої автономії?

— Насамперед, показати, що референдум, проведений 16 березня, був фальшивим. Ще раз підкреслю-

ти, що право на самовизначення має корінний народ, а не переселенці. А що стосується часу проведення голосування, ми б хотіли, щоб наш референдум був не таким, як у росіян, а чесним і відкритим, за участі міжнародних спостерігачів, у тому числі зі структур ООН. А це при нинішньому режимі в Криму, коли туди нікого не пускають, зробити практично неможливо. Тому дату ще не визначали.

А що стосується майбутнього автономії, йдеться про те, що народ сам повинен визначитися, де, як і в якості кого йому бути. Генеральна лінія на даний час — це відновлення колишнього статусу національно-територіальної автономії у складі Української держави.

Ми говоримо про те, що потрібні гарантії існування кримськотатарського народу, тобто адекватні представництва, що дають змогу захищати свої інтереси, але не нав'язу-

вати їх іншим; функціонування кримськотатарської мови, бо якщо ця мова не функціонуватиме, вона приречена на вимирання; повернення всіх наших співвітчизників, які залишилися в місцях депортації. І, мабуть, все. Особливих повноважень або привілеїв ми не вимагаємо.

— У російських експертних колах звертають увагу на приналежність багатьох кримських татар до організації Хізб-ут Тахрір з повоюваннями про виникнення збройного протистояння. Наскільки цей рух популярний серед кримських татар, і чи доречно, на Ваш погляд, такі узагальнення?

— У Криму, звичайно, є групи і Хізб-ут Тахрір, і салафітів, і ваххабітів. Це нетрадиційні для кримського ісламу течії, що прийшли ззовні. Якщо говорити про прихильників у пропорційній прив'язці до інших представників, я так скажу: у нас є близько 330 релігійних громад, із них 24 або 27 вважаються незалежними, тобто не підкоряються духовному правлінню мусульман Криму. Серед них є прихильники цих течій. Проте в цілому, якщо порівнювати з Росією, у нас пропорційно до всього іншого мусульманського населення прихильників Хізб-ут Тахрір і нетрадиційних радикальних течій на порядок нижче, ніж у Росії.

— Яка вірогідність того, що пред-

ставники цих течій стануть ініціаторами радикальних дій?

— Самі по собі вони дуже нечисленні і незначні. Навряд чи від них можна очікувати чогось серйозного. І вони теж розуміють, що без рішення Меджлісу кримськотатарського народу навряд чи щось буде реалізовуватися серйозно в цілому по Криму. Хоча, звісно, ніхто не може виключити якихось інцидентів. Але широкомасштабні дії у національному плані можливі тільки тоді, коли обраний народом орган приймає відповідне рішення.

— Яку підтримку кримські татари хотіли б отримати від України?

— Насамперед, це ухвалена заява Верховної Ради про гарантії прав кримських татар. Хороша заява, але запізнилася. Якби її схвалили 23 роки тому, коли ми почали говорити про необхідність такого рішення, тобто визнання кримських татар корінним народом, то ситуація була б дещо іншою.

Україна, потрібно визнати, ніколи не мала системної національної політики щодо Криму.

(Продовження на 4-й стор.)

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
Трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літання з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марко Вовчок, 12/14, тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@megapoligraf.kiev.ua
Тираж — 2000

ВИДАВЕЦЬ - ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
Генеральний директор Олександр БІЛАШ 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-65
Р/р 37128003000584 в УДКСУ у м. Києві МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnicтво@gmail.com
Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38(044) 498-23-64; +38 (050)310-56-63

СЕПАРАТИЗМУ – БІЙ!

Верховна Рада підтримала посилення відповідальності за вчинення злочинів проти національної безпеки. За відповідний закон № 4524-1 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України)», автором якого є Сергій Соболев, проголосували 231 депутат.

Згідно з ухваленим законом, відтепер умисні дії, вчинені з метою зміни меж території або державного кордону України, на порушення порядку, встановленого Конституцією України, а також публічні заклики чи розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій будуть каратися позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років (раніше — обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк).

Крім того, мінімальний строк позбавлення волі у якості покарання за державну зраду підвищений з 10 до 12 років, за диверсію — з 8 до 10 років, шпигунство — з 8 до 10 років.

Також у Кримінальний кодекс вводиться стаття про «перешкоджання законній діяльності Збройних сил України та інших військових формувань».

Згідно з нею, перешкоджання

законної діяльності Збройних сил України та інших військових формувань в особливий період карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років. Такі ж дії, що призвели до загибелі людей або інших тяжких наслідків, каратимуться позбавленням волі на строк від 8 до 15 років.

Водночас посилюється відповідальність за захоплення транспортних установ або підприємств — згідно з законом такі дії каратимуться позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років (раніше — позбавленням волі на строк від двох до п'яти років).

Закон набирає чинності з дня наступного за днем його опублікування.

Верховна Рада на вечірньому засіданні у вівторок ухвалила закон про люстрацію суддів. За закон про відновлення довіри до судової системи проголосували 234 народні депутати із 247.

Закон передбачає правові та організаційні засади проведення спеціальної перевірки суддів судів загальної юрисдикції.

Згідно з пояснювальною запискою, документ визначає, що перевірка суддів проводиться протягом одного року з моменту формування

тимчасової спеціальної комісії, порядок створення якої також визначено цим законом.

У законопроекті прописано десять випадків, коли суддя підлягає люстрації. Серед них — ухвалення політичних рішень, таких, як обмеження прав громадян на проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій в Україні у період із 21 листопада 2013 р. до дня набуття чинності цього закону.

Крім того, підставою для перевірки можуть стати ухвалені суддями рішення в справах, пов'язаних із проведенням виборів до Верховної Ради VII скликання, скасування їхніх результатів або позбавлення статусу народного депутата парламентарів, обраних до парламенту VII скликання.

Суддя також підлягає перевірці, якщо прийняв рішення, яке згодом Європейський суд з прав людини визнав таким, що порушує Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема, статті 14 та 18 цієї Конвенції.

У перехідних положеннях зазначено, що з моменту набуття чинності цього закону повноваження членів Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України припиняються. Після чого ці органи формуються відповідно до чинного законодавства.

ГРОМАДЯНСТВО – ПРОБЛЕМА НАГАЛЬНА

Відомо, що термін відмови від російського громадянства для кримчан сплаває 18 квітня, і хто в нього не вкладається, буде автоматично вважатися громадянином Росії. Не відкладайте цю справу на останній момент! Для здійснення процедури вам не достатньо буде кількох годин і навіть одного дня, бо бажаючих майже стільки, як і тих, кому не терпиться одержати російський паспорт. Записатися на чергу треба напередодні за адресою: м. Сімферополь, бульвар І. Франка, 44, Сімферопольське відділення у справах громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб МВС України.

Приходьте сюди, маючи при собі паспорт, інші документи вам не знадобляться.

Хто ці люди, які юрляться на сходах, і кого по двоє-трьох пропускають до приміщення російської військової, адже побутує думка, що усі кримчани в захваті від нового статусу півострова? Поговорити з ними не вдалося. Дивляться недовіркою, відвертаються або ж кажуть приблизно так: «Тихіше, ми тут в меншині і в небезпеці...».

У приміщенні, куди проникнути поза чергою майже неможливо, — жодних стелнів з керівництвом до дій і жодних пояснень щодо того, якими можуть бути наслідки

такої відмови для громадян України, які залишаються жити на території Криму.

Почути людину-консультанта вдалося лише в міграційній службі, що по вулиці Треньова. З її слів, ситуація така: кримчани, які відмовляються від російського громадянства, мають оформлювати «Вид на проживання» кожні 3-5 років і, коли час спливатиме, робити це знову. Утиску в правах вони нібито не зазнають. Але це — на даний момент, як розвиватиметься російська законотворчість надалі — покаже життя.

Тамара СОЛОВЕЙ

ТИМ ЧАСОМ... УКРАЇНА ОСКАРЖУВАТИМЕ АВТОМАТИЧНЕ НАБУТТЯ КРИМЧАНАМИ ГРОМАДЯНСТВА РФ

Закон про спрощене набуття громадянства РФ порушує права українців Криму. Про це заявив міністр юстиції Павло Петренко на брифінгу у вівторок, передає Укрінформ.

«Це неприпустимо в силу цілої низки норм, як Конвенції із захисту прав людини, так і пакту про громадянські і політичні права. Я буду звертатися до комісара Ради Європи з питань прав людини та до парламентаріїв від того, щоб ПАРЄ дала в своєму висновку відповідну оцінку цьому», — сказав П. Петренко.

Він уточнив, що зазначений закон передбачає автоматичне набуття російського громадянства громадянами України, які зареєстровані на Кримському півострові, якщо вони не подадуть заяву про збереження чинного

громадянства. «Ми знаємо, що зараз є масові факти встановлення перешкод для українських громадян у Криму. Це робиться для того, щоб потім без волевиявлення людей фактично оголосити певну кількість тих людей, які автоматично стали нібито громадянами Росії», — наголосив міністр юстиції.

За його словами, ці порушення прав людини буде включено до великого позову України проти Росії, що вже розглядається у Європейському суді з прав людини. «Конкретні факти по конкретних людях, яких фактично змушують приймати російське громадянство або створюють перепони для того, щоб вони підтвердили своє українське громадянство, ми подаємо вже до нашої великої справи, яка розглядається Європейським судом за позовом України проти Росії», — підкреслив П. Петренко.

РОСІЯ ПЕРЕТВОРИЛА КРИМ НА ШТАБ ПІДТРИМКИ СЕПАРАТИСТІВ

У МЗС України заявляють, що РФ перетворила територію Криму на штаб підтримки сепаратистів. Як передає кореспондент УНІАН, про це сказав на брифінгу директор департаменту інформаційної політики МЗС України Євген Перебийніс.

«Анексувавши Автономну Республіку Крим, Російська Федерація перетворила територію півострова на штаб підтримки сепаратистів, координуючи їхні злочинні дії, поставляючи диверсантів і озброєння», — сказав Є. Перебийніс.

За його словами, все це відбувається на тлі зосередження значної кількості наступальних підрозділів Збройних сил РФ на кордоні з Україною. Він наголосив, що попри вимоги з боку офіційного Києва та заклики міжнародного співтовариства російською стороною продовжується підтримка діяльності, яка загрожує безпеці України та її громадян.

Незаперечним доказом цього є практично щоденні затримання СБУ російських шпигунів та членів диверсійних груп, які координуються ФСБ та військовою розвідкою РФ.

«Є свідчення про безпосередню участь громадян РФ в координації та реалізації планів із силового захоплення об'єктів у Донецькій, Луганській та Харківській областях», — сказав Є. Перебийніс.

Він також зазначив, що останнім часом від офіційних представників Російської Федерації в Україні чути немислимі спроби виправдати сепаратизм в Україні. «Нам закидають «подвійні стандарти», намагаючись порівнювати події під час Євромайдану та нинішні сепаратистські акції на півдні та сході України», — сказав Є. Перебийніс.

Він наголосив, що під час Євромайдану люди повстали і вмирили під Державним прапором України, натомість інспіровані російською стороною нинішні події на півдні і сході, не кажучи про Автономну Республіку Крим, відбуваються під знаменами чужої держави та супроводжуються наругою над державними символами України.

«По-друге, протестувальники на Євромайдані виступали за єдність і цілісність Української держави, а сепаратисти в Криму, на півдні і сході України хочуть розколоти нашу державу на догоду Кремля», — сказав він.

За його словами, те, що робить сьогодні Росія на півдні і сході України, насправді є спробою за будь-яку ціну утримати Україну у сфері свого впливу.

ПОЇЗДИ В КРИМ ОБШУКУЮТЬ...

Пасажи́рські поїзди у напрямку АР Крим та зворотню відправляються згідно з графіком руху на 2013-2014 року, повідомляє прес-служба Укрзалізниці. Жодного поїзда до півострова не було відмінено. Випадки затримки у русі поїздів викликані несанкціонованими перевітками поїздів силами так званої «самооборони» Криму.

Зокрема, на станції Джанкой проводиться несанкціонований контроль пасажирських поїздів, що слідують на кримський півострів, а також вибіркового контролю у поїздах із Криму. Такі перевірки призводять до затримок поїздів у середньому на 15-50 хв.

На станціях Вадим, Херсон та Мелітополь прикордонний контроль поїздів, в обидва напрямки, проводиться Державною прикордонною службою України. Час затримки поїздів становить від 10 до 50 хв.

Загалом упродовж березня 2014 року у внутрішньому та міжнародному сполученні до Криму прибуло та відправилось 1094 пасажирських поїздів. Пасажирам було запропоновано до автономії та назад понад 464,1 тис. місць, з них викуплено — понад 344,6 тис. За аналогічний період минулого року пасажирам було запропоновано 686,6 тис. місць, викуплено — понад 540,1 тис.

У зв'язку зі зменшенням пасажиропотоку скорочено схему поїзда № 146/145 Київ — Сімферополь до 12 вагонів (замість 18), а також змінено періодичність його курсування. Із Києва поїзд відправляється через день по парних числах, із Сімферополя через день по непарних.

Також зменшено до 14 вагонів схеми цілорічних щоденних поїздів № 12/11 Київ-Сімферополь (замість 21) та № 28/27 Київ-Севастополь (замість 18). Схему поїзда № 40/39 Севастополь-Київ зменшено до 12 вагонів (замість 18).

НА ПЕРІОД ОКУПАЦІЇ КРИМЧАН ЗВІЛЬНЯЮТЬ ВІД ПОДАТКІВ

Міністерство доходів і зборів ініціювало зміну до Податкового кодексу України, яка передбачає звільнення мешканців Криму від оподаткування на період окупації півострова Росією. Про це заявив перший заступник міністра доходів і зборів України Ігор Білоус в Українському кризовому медіа-центрі.

«З нашої точки зору, Крим — це територія України, і його мешканці — наші громадяни. Сьогодні у кримчан немає жодної можливості сплачувати податки. Тому повне звільнення їх від оподаткування на період окупації — це єдиний шлях повернути їх у правове поле України», — сказав Білоус.

За його словами, наприкінці березня Міндоходів запровадив новий механізм, який дозволив місцевим суб'єктам господарювання в АР Крим та м. Севастополь сплачувати податки відповідно до законодавства України, перереєструвавши свій бізнес на територію будь-якої області України чи міста Києва.

АНОНС! Запрошуємо на концерт симфонічного оркестру Сімферопольського музичного училища ім. П. І. Чайковського, який відбудеться 18 квітня 2014 року в концертному залі закладу. Початок о 16-й годині.

Організатори: Міністерство культури РК, Кримський республіканський вищий навчальний заклад «Сімферопольське музичне училище ім. П. І. Чайковського».

- Програма:
1. Ф. Шуберт. Симфонія № 5.
  2. Ф. Крамарж. Концерт для 2-х кларнетів з оркестром, І ч.
  3. П. Чайковський. Вальс-скерцо для скрипки з оркестром.
  4. П. Масканьї. Інтермеццо з опери «Сільська честь».
  5. К. Сен-Санс. Рондо капічіозо для скрипки з оркестром.
  6. Ш. Гуно. Музика до сцени «Вальпургієва ніч» з опери «Фауст».

Солісти: Артур Ашенбреннер — кларнет, Святослав Мілаш — кларнет, Володимир Федотов — скрипка, Ельвіс Іпекчієв — скрипка. Диригент — заслужений працівник культури Республіки Крим Анатолій Скоробогатько. Веде програму лауреат Премії Республіки Крим Алла Сергаєва.

Вхід вільний. Ласкаво просимо!

МЗС ОБУРЕНЕ НАХАБНІСТЮ МОСКВИ

І ПРОГНОЗУЄ ДРУГИЙ ЕТАП ОКУПАЦІЇ УКРАЇНИ

Загострення ситуації в окремих містах сході і півдні України інспіроване ззовні та викликане підривною діяльністю Російської Федерації. Про це йдеться в переданій УНІАН заяві Міністерства закордонних справ України щодо втручання Росії у внутрішні справи України.

Як наголошується в заяві, «до здійснення провокацій залучені угруповання, які керуються російськими спецслужбами».

У МЗС наголосили, що «агресивні дії, що ставлять під загрозу життя і безпеку українських громадян, активізація сепаратистських сил та участь у протиправних діях громадян Росії свідчать про намір здійснити другий етап окупації України».

У заяві підкреслюється, що «диверсійна робота супроводжується масштабною пропагандистською кампанією, яка цинічно спотворює факти, застосовує шапталі і погрози, поширює відверту неправду та має на меті виправдати втручання у внутрішні справи України». «Ескалація становища мала призвести до кровопролиття та силового протистояння. Цей привід планувався використати для подальшої агресії. Підірвати спокій мала й маячня про появу «американських спецназівців» для подолання дій заколотників. Ці спекуляції свідчать про глибоко уражені спеціальними способами мислення російської агентури», — зазначили в МЗС України і зауважили: «Сьогодні ситуацію стабілізувано».

У МЗС констатували, що правопорядок на сході та півдні України забезпечується силами українських правоохоронних органів, які жорстко і в рамках закону діють проти будь-яких антидержавних і антинародних замахів: «Розвиток подій перебуває під контролем».

«Українські громадяни не піддалися на провокації. Наш народ не приймає і не приймає ідей сепаратизму та фашизму, які активно поширюють провокатори з російських спецслужб. Ідея так званої «федералізації» України, нав'язувана Москвою, належить до цього ж числа спеціальних розробок. Йдеться не про федералізацію, а про «паралізацію» нашої держави, її економіки та можли-

востей наших громадян», — наголошується у заяві МЗС.

У документі підкреслюється, що «фундаментальною позицією уряду України є захист усіх демократичних прав і свобод людини, розвитку справжнього діалогу національного порозуміння в країні та надання всім співвітчизникам вичерпних і реальних можливостей місцевого самоврядування, що дозволяє кожному мешканцеві України бути господарем рідної держави». «В Україні слід змінити не формальний устрій, а реальну суть розподілу влади. Така перспектива викликає занепокоєння всіх імперських тоталітарних сил, які остерігаються появи в Україні успішної альтернативи керованій псевдодемократії», — зауважили в МЗС і додали, що «російський шовінізм не цікавлять права жодної людини, включно з реальними потребами самого російського народу, чие складне економічне, соціальне та демографічне становище викликає справедливе міжнародне занепокоєння та тривогу». При цьому в МЗС зауважили, що «важкі внутрішні проблеми Росії повинні отверезити агресора».

Відтак, йдеться далі в заяві, «Україна вимагає від Російської Федерації негайно припинити втручання у внутрішні справи України та виконати публічні зобов'язання про деескалацію ситуації».

«Україна готова до міжна-

родного врегулювання та діалогу в тих форматах, які здатні забезпечити практичні результати в чітко визначеній часовій перспективі», — підкреслили в МЗС і наголосили, що «питання, які належать до суверенного права українського народу здійснювати власну внутрішню і зовнішню політику, не можуть бути предметом переговорів».

МЗС України застерігає російську сторону «від нав'язливих спроб вигадати для України свою Конституцію». «Ці наміри не мають нічого спільного з інтересами наших громадян. Вони відображають план окупації та застою», — переконані в МЗС.

«Принциповими елементами врегулювання мають стати припинення агресивних дій, риторики і підривної діяльності Російської Федерації проти нашої держави, відмова Росії від завойовницьких планів, що становлять пряму загрозу для всіх держав-сусідів та міжнародного миру і безпеки, відведення підрозділів збройних сил Росії від українських кордонів та з Автономної Республіки Крим», — підкреслюється в заяві МЗС.

У документі зазначається, що «Україна вітає масштабну світову солідарність на захист свого суверенітету, територіальної цілісності і непорушності кордонів». «Нашими спільними силами має керувати впевненість та тверда готовність повернути Росію до цивілізованого поля відносин, права і співіснування держав», — зауважує МЗС у своїй заяві.

Більшість жителів Донецька (76,5%) ніколи не стикалися з утиском прав через спілкування російською мовою, але все одно найбільше бояться бандерівців. Про це свідчать результати соціологічного опитування, проведеного Інститутом соціальних досліджень і політичного аналізу з ініціативи Коаліції громадських організацій Донецька.

За даними дослідження, найбільше донеччани бояться радикально налаштованих жителів Західної України — бандерівців. Загрозу в них для Донецька бачать 60% опитаних. При цьому на питання про те, чи відчували коли-небудь обмеження свого права говорити російською мовою, негативно відповіла більшість респондентів (76,5%).

Також донеччани бояться центральну владу у Києві (47%), втручання європейських і американських політиків (38%). Страх перед громадянами Росії, які беруть участь в організації проросійських мітингів (23%) і перед російськими політиками і військовими (21%), у донеччан менший в кілька разів.

Третя група побоювань і страхів належить до донеччанин кіл. Значним у донеччан є сьогодні страх перед власним криміналом (17%). Бойться частини опитаних і радикально налаштованих жителів самого Донецька і області (11%) і навіть місцевої влади в особі міськради та облради (11%).

Опитування проводилося серед городян з 26 до 28 березня 2014 року із вибіркою, яка репрезентативна для всього дорослого постійного населення Донецька. Відбір респондентів проходив за багатоступеневу кватноу вибіркою. Гривична похибка результатів становить 4,5%, пише «Острів».

НЕ ДО ТУРИЗМУ...

У Росії вважають, що туристичний потік на початку літнього сезону в Криму навряд чи вдасться відновити. Про це заявила прес-секретар Російського союзу туристичної Ірина Тюріна, передають російські ЗМІ.

На її думку, основною причиною є транспортна проблема. Тюріна зазначила, що авіарейсів точно не вистачить, щоб перевезти всіх туристів, у тому числі тих, хто раніше приїжджав поїздом. Для цього треба щонайменше 600 рейсів на тиждень, а це важко здійснити.

За її словами, час вже упущений, продажі у туроператорів йдуть погано.

Нагадаємо, Мінтранс РФ запропонував спеціальну схему доставки туристів до Криму. Тим, хто не зможе полетіти літаком, пропонується добиратися до місця відпочинку поїздом, потім автобусом, поромом і знову автобусом. Передбачається, що пасажирів зможуть купити єдиний квиток на всі види транспорту.

ПІДЛАБУЗНИЦТВО ПО-КРИМСЬКИ

Кримська прокремлівська партія «Русское единство» виступила з пропозицією Путіну задоволення і запропонувала пе-

реименувати Сімферополь на місто Путін. Пропозиція прозвучала на санкціонованому мітингу в Керчі. Про це повідомляє Бі-бі-сі.

«Я запропонував, щоб на центральній площі Сімферополя встановили пам'ятник Путіну і перейменували місто Сімферополь на місто Путін», — закликав з трибуни хтось, що назвався представником кримських татар.

Маніфестація була спрямована проти міського голови Олега Осадчого і приурочена до приїзду глави російського Мінтрансу Максима Соколова в місто.

Мітинг організували представники партії «Русское единство», яким керує кримський прем'єр-самозванець Сергій Аксєнов, чий підпис стоїть під нелегітимним договором про входження АР Крим до складу Російської Федерації.

МАВРІВ МОЖУТЬ «ПІТИ»...

Президент РФ Володимир Путін поставив перед ФСБ завдання приборотати кримських самозванців Сергія Аксєнова і Володимира Константинова. Це означає секція «Дельта» групи «Інформаційний Опір», аналізуючи прийняті на засіданні колегії ФСБ 7 квітня рішення, повідомляють ЗМІ.

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА!

У Сімферополі з'явилося графіті, яким художник висловив протест проти приєднання Криму до Росії. На довгому бетонному паркані, що огорожує залізничні колії в житлових кварталах міста, невідомий художник намалював панно «Крим — Україна», використавши для цього кольори українського прапора.

Робота викликала великий інтерес: люди, які проходять повз, фотографуються на фоні графіті, а машиністи поїздів дають протяжний гудки — «Слава Україні!».

Як пише Крим.реаліі, цей майданчик горо-

дiani між собою називають «стіною вільних художників Криму». Вона існує вже кілька десятиліть. Стіну кілька разів зафарбовували, але її весь час заповнюють новими малюнками.

«Міськрада Сімферополя намагалася кілька разів боротися з «псуванням міського пейзажу», проте безуспішно. Для цього організували міські конкурси графітиків, ловили нас, обіцяли карати, але будівлю все одно розмальовують, хоча осмислених малюнків, що мають дійсно соціальне значення, досить мало», — розповів художник, який працює під ніком Шарик.

Oleg Calonev (Courtesy Photo)

СВІЖЕ ПРОЧИТАННЯ МЕМОРАНДУМУ В КРЕМЛІ, АБО ЧУДНІ ДІЛА ТВОЇ, ГОСПОДИ

Російські дипломати з величезними труднощами розшифрували текст Будапештського меморандуму. Прочитання вивучених Молотова міжнародно-правового документа, під яким стоїть підпис Російської Федерації, наштовхнуло на думку, що документ виконаний в єдиному екземплярі і мовою, досі невідомою російським поліглотам і навіть російським фахівцям з єгипетського клинопису.

Міністр закордонних справ Сергій Лавров (а він знає навіть індоарійську, тамільську мову, оскільки починав дипкар'єру російський міністр на острові Цейлон /Шрі Ланка), мабуть, за допомогою мікроскопа прочитав меморандум і зробив висновок про те, що «в класичному розумінні перед Росією стоїть лише зобов'язання не застосовувати проти України ядерну зброю».

Лавров додав (голосом свого офіційного глашатая): ми «Україні застосуванням ядерної зброї не загрожували». Тобто вам, українцям, боляче не буде, коли вмирати почнете від звичайної стрілецької зброї і артилерії великого калібру. Пошастило українцям! Перед відходом в Рай не буде рік крові або

там якогось радіаційного смертельного опромінення, і очі з орбіт не вилітуть.

Заява російського зовнішньополітичного відомства про те, що у Росії жодних зобов'язань перед Україною немає замість знищення Києвом 178 стратегічних ракет SS-20 «Сатана», що дислокувалися на її території до розвалу СРСР, як колись написав Сталін, «штука, сильніша ніж «Фауст» Гете».

Коли брехні і незвичайній наївності російського дипкорпусу вірити важко, то ступінь «недомисля» дипломатів краще висловити метафорою. Цинізму роз'яснення і правового трактування міністром «ракетно-ядерної Росії» змісту Будапештського меморандуму цілком підходить притча про ніжного і люблячого зятя, який викинув тещу з вікна четвертого поверху, а потім закричав: «Мамо, ви куди стрибнули?».

Усі інші гарантії безпеки України і недоторканності державних кордонів України — країни-підписанти — США, Великобританія, Франція і Китай — знають (адже підписували ж), що Меморандум декларує такі правові міжнародні норми.

А саме:

— поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України;

— утриматися від загрози силою і її застосування проти територіальної цілісності та політичної незалежності України;

— утриматися від економічного тиску на Україну;

— домогтися надання допомоги, якщо Україна стане жертвою агресії;

— не застосовувати ядерну зброю проти України;

— проводити консультації у разі потреби. І документ цей існує п'ятьма мовами. Мовою країн з ядерною зброєю. Під всіма стоять підписи (у тому числі і Росії) країн-гарантів.

Як то кажуть: папір все стерпить! Російський МЗС — правонаслідувач радянського міністерства закордонних справ. Проте «сталінська висотка на вулиці Смоленській» не керується принципами мирного співіснування (держав з різними поглядами на демократію) і розрядкою міжнародної напруженості.

Навіть забутий брежневський принцип невтручання у внутрішні справи інших держав. Наприклад. Радячи Україні політику федералізму, Росія залишається надцентра-

лізованою, унітарною по суті державою, що не терпить жодної ініціативи і самодіяльності регіонів і околиць.

Але є в нинішній Росії місце наступним страгатам. Перша — Росія проводить політику реваншизму — травма 90-х минулого століття. Друга — Росія стала країною воєнного імперіалізму. Саме ці два гасла втілюють імператив зовнішньої політики сучасної Росії.

«Беручи на озброєння ідеї мілітаризму і націоналізму, російські політики, органи пропаганди російської держави ведуть ідеологічну, морально-психологічну підготовку населення до агресивної війни проти України». (Це цитата з докторської дисертації, захищеної у Військово-політичній академії імені Леніна в 1979 році. Автором цих рядків лише замінено: «американські політики» на «російські політики»).

«Озброєні до зубів» російські агресори, керовані «кремлівськими яструбами», бажують світової термоядерної війни. Цей фейк (але як схоже!) з Програми КПРС 1962 року.

Загалом, не минуло і 25 років, а Росія і США помінялися місцями.

Москва стала загрозою миру у всьому світі. А США допомагає Європі зберегти мир.

Чудні діла твої, Господи!

Віктор ТИМОШЕНКО

Москва

МУСТАФА ДЖЕМІЛЄВ: МАЙБУТНЄ КРИМУ – АВТОНОМІЯ У СКЛАДІ УКРАЇНИ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Всі політичні сили розглядали кримських татар як електоральний об'єкт. Однак не було визнання того, що кримськотатарський фактор дуже важливий для цілісності України, і того, що цей народ треба підтримувати в будь-якому випадку, незалежно від того, як він проголосує. Режим Януковича взагалі був ворожим. Його основним електоратом були проросійські структури, і цей режим працював на внесення розколу всередині кримських татар і подальші етнічні чистки в структурах влади.

Говорити про те, що може зробити Україна, напевно, доцільно буде тоді, коли ми звільнимся від окупації. Бо, що б не робила зараз Україна, на окупованій території це навряд чи буде діяти.

— **Яким Ви бачите майбутній статус Криму в найближчій перспективі і в подальшому майбутньому?**

— Є великі побоювання, що Крим буде

«замороженою» територією типу Абхазії, Північної Осетії, Нагірного Карабаху або Придністров'я. Це трагічно не тільки для кримських татар, а й взагалі для всіх жителів півострова. Очевидно, буде існувати ізоляція Криму, в тому числі, міжнародним співтовариством, оскільки ніхто не збирається визнавати цю анексію. Одним словом, хорошого нічого не очікуємо.

А довгострокові інтереси були задекларовані ще 23 роки тому: національно-територіальна автономія в рамках Української держави. Якщо, наприклад, Росія навіть у тому ж обсязі представитиме нам автономію, це неприйнятно. У нас велика історична пам'ять перебування в Російській імперії. Підстав вірити їхнім обіцянкам ми не маємо. І що дуже істотно, рівень демократії в Україні, що б там не говорили, при всіх її недоліках, на кілька порядків вище, ніж у самій Росії. Тому ми будемо всіма засобами протидіяти закріпленню цієї окупації.

— **Що конкретно, на Вашу думку, може зробити міжнародна спільнота для врегулювання кризи в Україні?**

— Зрозуміло, зараз хотілося б, щоб дії західних країн були більш рішучими. Але вони мають справу з ядерною державою (Росією — *ред.*), тому, мабуть, будуть обережними. Ввести дуже ефективні санкції, які могли б змусити Росію піти назад, Захід не в силах. Але, звичайно, це збитково і для економіки Заходу. Я говорив і в Брюсселі, і в інших місцях, що якщо не заплатити зараз, то потім доведеться платити в десятки разів більше. Оскільки склалася така ситуація, потрібні жорсткі санкції, які переконали б Росію, що окупація обходиться набагато дорожче, ніж, скажімо, можливі вигоди, якщо вони, звичайно, є.

Одного разу такі санкції, введені після окупації Афганістану, призвели до розпаду Радянського Союзу. Подібне могло б мати ефект і зараз, тільки потрібно поквартитися. Я

хотів би ще за життя побачити звільнений Крим.

Крім того, Захід повинен надати істотну допомогу в зміцненні економіки України, і особливо її обороноздатності. Адже агресія сталася тому, що за допомогою Росії обороноздатність України була приведена в такий стан. Я не є «дрімучим націоналістом», але коли прем'єр-міністр, міністр оборони — росіяни, то, відповідно, очолювані ними структури стають філіями іншої держави. Тому розраховувати на безпеку не доводиться. Зараз це, слава Богу, усвідомлюють. І якщо ми зміцнимо свою обороноздатність, то в майбутньому подібні вторгнення на нашу територію будуть виключені.

А якщо Захід не вживе ефективних заходів, то, як би нам дорого це не коштувало, потрібно буде повертатися до питання про відновлення ядерного статусу. Захід повинен виконати ті обіцянки, ті гарантії, які давалися в Будапештській угоді. Ми в цьому плані маємо дуже жорсткі доводи.

**Розмову їв
Ярослав ДОВГОПОЛ**

Тільки-но ситуація в Криму почала наблизатися до точки кипіння, як лів'яни стали запрошувати кримських татар до свого міста, аби пережили тут небезпечні часи. Йшлося, зокрема, про пошуки просторих котеджів, де могли б розміститися великі кримськотатарські сім'ї і почуватися комфортно, як і вдома. Адже керівництво Меджлісу кримськотатарського народу постійно заявляло про те, що цей народ є фактором стабільності і недоторканності кордонів України з боку кримського півострова. Думка про кримців (таку, ймовірно, цей народ недовзі матиме офіційну назву) як про найширших патріотів України в Криму існувала і раніше, а у буремні дні лідер кримськотатарського народу голова Меджлісу Рефат Чубаров був постійно на зв'язку з українським «П'ятим каналом» і запевняв Україну в прямому ефірі у тому, що його народ готовий на все для збереження півострова у складі України, і вдячність за це не мала меж в українському середовищі.

Слова підкріплювалися і діями. На заклик Меджлісу багатотисячний натовп намагався зірвати сесію Верховної Ради Криму, що мала проспирити узурпації влади «Руським єдинством». Пізніше кримськотатарські жінки стояли вздовж доріг в пікетах, а чоловіки носили харчі заблокованим у військових частинах військовослужбовцям.

Не встиг і проспівати півень (див. «Новий завіт», св. «Благовістія від Матфея», 75), як все змінилось. Доки почесний голова Меджлісу, народний депутат, якого парламент України мав навіть намір висунути на посаду спікера, Мустафа Джемелєв перебував у Нью-Йорку, готуючись до виступу на засіданні Ради Безпеки ООН з кримського питання, підтверджуючи при цьому свою проукраїнську позицію, в Сімферополі зібрався Курултай і ухвалив доленосне рішення, яким фактично визнав те, що за два дні до цього заперечила Генеральна Асамблея ООН, а саме: законність референдуму в Криму про його статус і входження півострова до складу Російської Федерації. Більш за те, вже за два тижні після сумнозвісного референдуму, який кримські татари на заклик Меджлісу демонстративно ігнорували, а Мустафа Джемелєв повідомив світовій спільноті, що в ньому взяло участь лише 32% кримчан, Курултай благословив Меджліс на входження до кримської влади і затвердив кандидатури на низку ключових посад у ній. І йдеться про ту саму владу, яку ще кілька днів тому кримські татари вважали злочинною і нелегітимною.

Не зупинило представників Курултаю і рішення Верховної Ради України, згідно з яким ті, хто увійде до кримської влади, будуть вважатися колабораціоністами і, в свою чергу, не завадять обговорити рішення щодо звернення до тієї ж Верховної Ради, аби вона дала доручення Міністерству закордонних справ ініціювати підтвердження визнання кримських татар корінним народом Криму. Це було не зайвим для втілення в життя інших кримськотатарських ініціатив, які полягали в апелюванні до ООН, Ради Європи, ЄС, ОБСЄ та орга-

нізації Ісламського співробітництва із закликом підтримати право на самовизначення кримців на своїй історичній батьківщині з подальшим створенням національно-територіальної автономії.

Не можна сказати, щоб усі члени Меджлісу повністю підтримали ці рішення. Чи не найкатегоричнішим був голова Міжнародного фонду досліджень і підтримки корінних народів Криму Надир Бекіров, який дав газеті «Голос Криму» відповідний коментар. «Думаю, що питання інтегрування Меджлісу в уряд Криму, яке не було включене до порядку денного, і є основною причиною, ради чого, власне, і зібрався цей Курултай. Нинішнє керівництво Меджлісу мало одержати індульгенцію на те, аби співпрацювати з тією владою, що є сьогодні в Криму, попри те, що

тові України, про постійну бюджетну підтримку програм для депортованих громадян, хоча і в межах реальних можливостей.

Сьогодні в Криму, як і в Росії, на порядку денному — єдина думка, єдина позиція, єдина безальтернативна правда, яку назвати правдою повернеться язик далеко не у кожного. Визнавати її такою можуть лише люди, які грають у тій же самій команді, або ж безнадійно заомбована маса споживачів продукції російських ЗМІ. Ми вже були колись однодумцями, аж доки не лопнула імперія, але ж бути однодумцями всупереч здоровому глузду ще важче і небезпечніше.

На одному з російських телевізійних ток-шоу прозвучав месидж, який дав мені відповідь на усі запитання, що турбували останнім часом і були пов'язані з викривленою

ма — сутужно. Та й біографія у самообороні далеко не прозора, як і у іншого сусіда, що показував заяву про створення ним такого ж загону, написану на ім'я «головнокомандувача» пана Аксьонова.

Але знаю людей і з іншого прошарку населення, які переконані, що, аби не російська допомога, сюди б прийшли війська НАТО, «Правий сектор», а місцеві татари всіх би «вирізали». То як же вдалося так задурити людям голови? А, перш за все, спотворивши події, що насправді відбувалися в Україні.

Здавалося б, чи може гарант недоторканності українських кордонів Росія віроломно їх порушити? Відповідь парадоксальна. І її майже дослівно використовує в своїй редакторській колонії в «Кримських звістках» Ірина Іванченко: «Впрочем, прежней Украины больше нет.

ЧИМ БІЛЬШЕ ВИНИ, ТИМ МЕНШЕ БІДИ?

тільки-но воно активно виступило проти неї. «...Виходить, що коли гроші одержували з українського бюджету, Меджліс був готовий кинути народ на барикади, а коли ситуація змінилася і така перспектива обмалювалася з російської сторони, то з'ясувалося, що треба якомога швидше взяти в цьому участь».

А Весві Абураїмов висловився ще конкретніше: «...Смисл рішення Курултаю полягає у спробі Меджлісу якомога дорожче продати Росії свою лояльність. Тобто, незважаючи на свою деструктивну позицію під час проведення референдуму, сьогодні Меджліс готовий вірою і правдою служити Росії».

Ось так розцінив ситуацію вищий представницький орган мудрого кримськотатарського народу, не залишивши місця для жодних емоцій, що пов'язували з кримськими татарами українців. А ми ж сподівалися мати їх у союзниках ще довгі часи, хоча інші, теж мудрі люди, завжди говорили про ситуаційність цього союзу. І це не ми, а російська громада Криму ні-ні, та і закидала кримським татарам шось про їхню колективне зрадливість за воєнних часів, в такий спосіб виправдовуючи депортацію. А українці сприймали цю образу як свою власну і вимагали сатисфакції, бо сподівалися гуманістичні демократичні цінності, що заперечували будь-яке навішування ярликів.

Та все забулося менше, ніж за два тижні, і, схоже, з минулого не було зроблено жодних висновків. А росіяни і раді, що «развели» своїх суперників «как котят», бо не для того кримська влада вимагала для автономії якомога ширших прав, щоб опинитися на других ролях в кримськотатарському національному утворенні. А щодо схвалення татар на свій бік, то використання цієї ситуації в антиукраїнській пропаганді не забарилось. Виявляється, Росія вже зробила для татар більше, ніж всі чотири українські президенти, а заперечувати нікому: нагадувати про квоти у владних органах, про Раду при президен-

реальністю щодо подій в Україні в російських ЗМІ. «Маніпулювання свідомістю людей є основним інструментом політики», — без тіні осуду констатувала одна пані, і не випадково, а, ймовірно, авторитетна в Росії.

Це ж наскільки треба не поважати власний народ, щоб відкрито визнавати своє право пошивати його в дурні та використовувати для досягнення цілей, про які не можна говорити відкритим текстом! А чому б і не сказати все, як є, а насамперед про те, що Росією планується поновлення якомога більшої частини України? І йдеться саме про це, а не про міфічний порятунок її громадян від «бандитів» з «Правого сектора». Так само, як і «врятували» шойно Крим, куди насправді не ступала нога ні «фашиста», ні «нациста». Проте рішуче увійшло російське військо та люди в цивільному, які діяли під маркою місцевої самооборони.

Про це розповів один із керівників її підрозділу, мій сусід, який днями повернувся з «війни». Охороняв сімферопольський аеропорт. Від кого саме, окрім представників ООН та ОБСЄ, так і не уточнив. Але така «служба» чоловікові сподобалася. Ще б пак, усі 5-7 років, як ми знайомі, він не працював і щодня був напідпитку, тож і з гроши-

Власть в ней вершит бритоголовый качок с автоматом наперевес». А якщо вже немає колишньої України (корумпованої і доведеної до дефолту владою Януковича), то немає і зобов'язань перед нею щодо міжнародних гарантій. Немає зобов'язань та мук совісті і у кримчан стосовно свого підступного вибору. Не кажу вже про пані Ірину, котра колись час від часу без будь-якого примусу писала статті ненавистою для кримчан українською мовою, хоча не думаю, що у нинішній ситуації вона почувається цілком комфортно.

Мені б теж не дуже хотілося жити в зубожілій, безперспективній на даний момент країні, бо вже немає ні здоров'я, ні сил, а життя неможливо призупинити і відкласти до кращих часів. Але це не є для мене підставою для кримчан українською мовою, хоча не думаю, що у нинішній ситуації вона почувається цілком комфортно. Мені б теж не дуже хотілося жити в зубожілій, безперспективній на даний момент країні, бо вже немає ні здоров'я, ні сил, а життя неможливо призупинити і відкласти до кращих часів. Але це не є для мене підставою для кримчан українською мовою, хоча не думаю, що у нинішній ситуації вона почувається цілком комфортно.

вою», тут вже додати нічого.

Принижени узаконеною брехнею, ці люди принижують нею й інших, втрачаючи при цьому власні гідність і честь, зазіхання на які колись у російських дворян змивалося тільки кров'ю. Сьогодні знов народні багатства акумульовані в окремих руках, а ось черга до того, аби подивитись собі в душу, ніяк не діє. Але не завадило б замислитися: хто ти? Чи вартий свого багатотисячного годинника, мільйонів і мільярдів, політич народними сльозами?

Це запитання — в простір, інтернаціонального змісту. Стосується воно і лідерів президентських перегонів в Україні. Але коли чую ось таку характеристику з вуст російських журналістів щодо одного з лідерів: «Шоколадний заяц, агент американської розвідки, котрий отравил всю страну», а далі — прогнози щодо Михайла Добкіна, який за рейтингом посідає останнє 23-є місце, але «може вирватися в число лідерів», відчую таку тугу за всім українським, не спотвореним до невпізнанності! І мені так хочеться проголосувати за «шоколадного зайця», якого ще не бачила в соромі, не ловила на брехні та маніпуляціях і який нікого публічно не поливав брудом.

Лише раз, на одному теле-шоу я чула виступ якогось впливового росіянина, котрий повідомив про величезні анонімні рахунки українців у банках Євросоюзу і зауважив, що Майдан мав на меті припинити пограбування країни, а не шось інше. В залі, де, виявляється, теж були живі душі, одразу ж заплодували. «Та ні ж, то був фашистський переворот!» — взяла гору інші учасники передачі.

І влада в Україні тепер буде довично нелегітимною, бо «обиралася під дулами автоматів». Заздалегідь нелегітимними вже визнано і майбутні президентські вибори. А ось вибори в Криму, де Верховна Рада дійсно була очеплена російськими автоматниками і в неї не допущено навіть журналістів, — цілком законні і є підставою для передачі Криму до складу Росії. Ну, не подобалися вони кримськотатарському Меджлісу, але ж вже сподобалися!

Цікаво є і позиція щодо подій на південно-східній Україні, де жодні вчинки проросійської громади не піддаються критиці. Активісти не стають ні екстремістами, ні бойовиками, ні бандитами подібно до протестувальників на Майдані. І як же після цього звинувачувати когось іншого в політиці подвійних стандартів?!

Ні, я не засуджую нинішню офіційну позицію кримських татар, які були непоганими для нас попутниками, але йшли до своєї, а не до спільної мети. Вони навчали нас власним прикладом любові до Батьківщини, повазі до рідного слова, згуртованості. Кримські татари шанували наші святині, а муфтії мусульман Криму Еміралі Аблаєв готовий за необхідності і зараз відчинити мечеті для богослужіння православних християн Київського патріархату. А в тому, що тепер сталося, є доля вини кожного народу. І доля біди — теж. А пропорошій тут зворотна: чим більше вини, тим менше біди...

Тамара СОЛОВЕЙ

ДИАКОН АНДРЕЙ КУРАЕВ: РОССИИ ПОСЛЕ АННЕКСИИ КРЫМА НАДО ГОТОВИТЬСЯ К ХУДШЕМУ...

Кремль готовился к присоединению Крыма к России задолго до самого события, но при этом не предусмотрел все негативные последствия. Такое мнение высказал в своём блоге известный православный миссионер диакон Андрей Кураев. Он также упрекнул главу РПЦ во невнимании к Украине и отметил, что теперь в РФ право на ложь обвяжут патриотической обязанностью, в стране усилится слежка, доносы и пропаганда, а также активизируется травля национал-предателей, при этом украинских «заробітчан» заменят азиатами и кавказцями.

А. Кураев считает, что отношение к украинским событиям для русского человека — это «обычный аскетический вызов», «конфликт чувства и разума». С одной стороны, жители России радуются Крыму, с другой стороны, разум сигнализирует, что теряет наша страна больше, чем приобретает.

Во-первых, по мнению А. Кураева, присоединив Крым, Россия теряет шансы на свое сращивание с континентальной Украиной и даже просто с ее индустриальным юго-востоком. «В былые годы только ленивый не цитировал слова Бжезинского: «Без Украины Россия перестает быть империей, с Украиной же, подкупленной, а затем и подчиненной, Россия автоматически превращается в империю». Без украинской индустрии наша сырьевая экономика никак не может быть самодостаточной, и потому она требует соединения с чем-то более мощным», — обратил внимание он.

Во-вторых, предупреждает А. Кураев, создав себе изоляцию на Западе, Россия вынуждена повернуться на Восток. «Это означает, что мы станем сателлитом Китая. Причем это не будет равноправным партнерством. Китайцы — умелые и крайне жесткие переговорщики. Они будут диктовать и цены на наше сырье, и — в ряде случаев — наши внешнеполитические действия», — прогнозирует он.

В-третьих, конфронтация с Западом означает переход на мобилизационный режим жизни: и в экономике, и в идеологии. «Право на ложь становится патриотической обязанностью. Ведь нельзя же критиковать правительство своей страны, если идет война! <...> Слежка, доносы, увольнения, обязательные аплодисменты любому действию властей и травля национал-предателей... А потом опять жалобы на «утечку мозгов» и деградацию системы образования и культуры научного мышления», — считает А. Кураев.

Он полагает, что при этом пропаганда будет «выкручивать мозги и самые естест-

венные чувства: ибо она будет требовать в самом родном и близком народе — малороссийском — видеть врага, а друзей и ближних будет учить видеть в китайцах». Это насилие, по его мнению, не пройдет даром для психического и нравственного здоровья нации.

В-четвертых, отметил диакон, неизбежное появление визовой границы с Украиной вкпе с конфронтационной идеологической войной с обеих сторон сократит число традиционных русско-украинских браков, что негативно скажется на стабильности генофонда русского народа.

Следствием опускания визового и пропагандистского занавеса также станет резкое сокращение украинских «заробітчан», приезжающих в Россию. «Кем будут замещаться эти рабочие руки? Знаю дело — Средней Азии и Дальним Востоком», — предупредил он.

В-пятых, отмечает А. Кураев, галицийская идеология, выходящая в России врага «украинства», уже перестает быть диковинкой для Киева и востока Украины. «На наших глазах на чувстве обиды за Крым может возникнуть обща база чувств и убеждений, по-настоящему способная объединить запад и восток Украины. И точка консенсуса будет сильно ближе именно к галицийской версии. Протестные митинги на востоке страны явно выдыхаются», — утверждает А. Кураев.

При этом, по его мнению, западные экономические эксперты будут искренне стараться спасти экономику Украины. «Полагаю, им это удастся. Так что взрыва, который очередные осколки Украины мог бы прибить к борту российского корабля, не будет. А вот молдово-украинская блокада Приднестровья может быть весьма эффективной», — прогнозирует он.

Ещё одним важным пунктом усиления конфронтации между странами, как считает А. Кураев, станет размещение в Украине натовской техники. «Про то, что своими действиями в Крыму Москва по сути сама пригласила

НАТО в Украину, вчера сказал даже Лукашенко. И тут дело даже не в том, вступит ли Украина в НАТО. Можно и не вступая в блок разместить, по крайней мере, его следяще-разведовательные структуры на своей территории», — напомнил он.

Более того, Россия теперь будет вынуждена вкладывать в Крым много больше средств, чем она платила Украине за аренду Севастополя. «Резко увеличатся вложения в сам Черноморский флот. При том, что ему уже не суждено сравняться даже с турецким (по огневой мощи он сейчас минимум в три раза превосходит ЧФ). Какие боевые задачи он может решать, будучи закрытым в Черном море? Турки умеют даже американские боевые корабли не пропускать через заливы — и это будучи с ними в одном военном блоке. А уж наш флот они запрут элементарно. А в черноморском бассейне — против кого нам нужен флот? Страны НАТО тронуть нельзя. А вне НАТО из черноморских стран до поры до времени остаются лишь Грузия и опять же Украина. Будем десантироваться в Одессе? Нет, наш флот для защиты, а не для нападения! Но от чьей атаки он может гарантированно защищать побережье Крыма и Кавказа? У Украины флота больше нет. У Грузии его и не было никогда. А с флотами НАТО ЧФ не справится», — подчеркнул А. Кураев.

Кроме того, по его мнению, будут пересмотрены и отношения между церквями. «УПЦ МП ради своего выживания теперь будет больше католком, чем Папа Римский (в смысле будет демонстрировать свою оппозиционность Москве больше, чем Филарет). Филарет Путина бандитом еще не называл — в отличие от черкасского митрополита УПЦ МП», — отмечает А. Кураев. «Впору вообще ставить вопрос об освобождении московского патриарха от украинского контроля (ибо украинский епископат участвует в работе собора РПЦ и имеет блокирующий пакет голосов). Патриарх Кирилл, который ранее говорил, что Киев и Украина это его родной дом, не приехал в этот дом, когда в нем был пожар.

Поразительно — он даже не пригласил к себе ни одного украинца для беседы и запроса! Ни официально, ни неофициально не было никаких знаков патриаршей признания, понимания и солидарности с украинской частью его паствы. Как не было ни слова о осаживании антиукраинского пропагандистского угара в российских СМИ и блогах. Вряд ли украинцы это забудут».

Диакон Кураев также подчеркнул, что, присоединив Крым, Россия получила ещё одну межнациональную проблему — крымскотатарскую. «20 лет я радовался, что хотя бы проблему крымских татар России решать не надо, что это теперь головная боль Киева. Сейчас же мы получили в составе России хорошо организованный и довольно злопамятный по отношению к России этнос. Ура?» — пишет А. Кураев.

В этой связи он задаётся ещё одним вопросом: что получает обычный житель Тулы или Иркутска от присоединения Крыма? «Отдых там для него станет дороже. Зато инфляция у него дома станет сильнее. От того, что «защищены права русского населения Крыма», его права у себя дома защищеннее не станут. Зато его «русский мир» без Украины стал значительно меньше», — отвечает он сам на свой вопрос.

Последствия присоединения Крыма к России очевидно печальны, не заметить их было нельзя, и, как полагает Кураев, их можно было бы счесть «эмоциональным экспромтом», если бы не знать, сколько воинских частей и кораблей лишилась Украина по итогам «Крымской весны». Приведя длинный список этих объектов, А. Кураев подчеркивает: «Чтобы такое количество военных частей взять под контроль, — надо очень хорошо проработать сценарий их одновременного блокирования. Для этого недостаточно непознанных вежливых зеленых человечков из местного населения. Значит, в Москве всерьез и заранее думали. Жаль, что ответы на выше перечисленные тревоги и вопросы так и не придумали и не опубликовали»...

<http://nr2.ru/moskow/491752.html>

ЗА МІЖКОНФЕСІЙНИЙ МИР ТА ЗЛАГОДУ

Департамент у справах релігій та національностей Міністерства культури України звернувся із заявою стосовно переслідувань священнослужителів у Криму.

Останнім часом на території Автономної Республіки Крим зафіксовані випадки переслідування священнослужителів різних конфесій, має місце безпрецедентне порушення прав у сфері свободи совісті та віросповідання, гарантування недоторканності особи, говориться, зокрема, в документі. Чиниться насилля над віруючими людьми, які завжди закликали до міжконфесійного миру та злагоди в автономії. Вимагаємо припинити практику терору та забезпечити дотримання прав і свобод людини. Звертаємося до міжнародних організацій, громадськості з проханням допомогти забезпечити священнослужителів і віруючих від переслідування. Крим був і має залишитися регіоном, де мирно живуть і співпрацюють громадяни багатьох конфесій і національностей. Переконані, що жодному агресорові не вдасться зруйнувати любов і злагоду в краї.

У КРИМУ ПРОДОВЖУЮТЬ СЛУЖІННЯ 11 СВЯЩЕНИКІВ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

Священники Київського патріархату продовжують служіння в Криму за досить складних умов: усі вони вивезли свої сім'ї, двоє виїхали самі, 11 продовжують служіння. Про це на прес-конференції заявив глава інформаційно-видавничого управління Київського патріархату архієпископ Євстратій (Зоря), передає кореспондент Укрінформу.

«Із тих священників, хто звершує служіння в Криму, виїхали з півострова двоє. Зараз 11 священників на чолі з архієпископом Климентом залишаються на своїх парафіях, хоча сім'ї вони вивезли, бо очевидними є побоювання і великої довіри до нової влади немає», — сказав архієпископ Євстратій.

Він додав, що підтримує контакти з усіма священниками УПЦ КП. За словами священнослужителя, архієпископ Климент наполягає на тому, що залишатиметься там стільки, скільки це буде потрібно, тому що одного разу його родина вже зазнавала депортації. Архієпископ Євстратій також зауважив, що є певні сигнали з боку нинішньої кримської влади, що вона не має наміру застосовувати до парафій УПЦ КП і духовенства «якихось насильницьких дій». «Вони провели зустріч з нашим архієпископом і запевнили його в цьому, але наскільки це відповідатиме дійсності, ми побачимо», — підсумував речник УПЦ КП.

ВІР'ЯНАМ УПЦ КП У КРИМУ

ДОЗВОЛИЛИ МОЛИТИСЯ В МЕЧЕТЯХ

Кримське духовенство пообіцяло вірянам і священникам УПЦ КП у Криму надати змогу молитися в мечетях у разі відсутності можливості робити це у своїх храмах. Про це повідомив глава інформаційно-видавничого управління Київської патріархії архієпископ Євстратій (Зоря).

«Наші священники і наш архієрей отримали запевнення від кримського мусульманського духовенства, що, якщо не буде можливості нашим священникам і парафіянам молитися у храмах, вони нададуть місце в мечетях, і запевнили, що вони будуть допомагати захищати наші права», — сказав архієпископ Євстратій.

Він додав, що це дуже яскравий приклад взаємної підтримки і взаємодопомоги, яка повинна була би бути між усіма вірянами. «Але, на жаль, ми бачимо, що нинішня кремлівська влада, яка вважає себе християнською, православною, замість того, щоб шанувати якість Великому посту і святість заповідей Божих «не бреші, не кради», чинить прямо протилежне», — сказав священнослужитель.

Він також висловив сподівання, що Господь зупинить це і напоумить тих, хто чинить зло.

КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ ЗІБРАВ

ДЛЯ АРМІЇ ПІВМІЛЬЙОНА ГРИВЕНЬ

Православна церква Київського патріархату збрала на потреби української армії 500 тисяч гривень. За словами предстоятеля УПЦ КП Патріарха Київського і всієї України-Руси Філарета, гроші переказали на рахунок Міністерства оборони України.

Для збору коштів на українську армію у кожному храмі облаштовані скриньки, а священники Київського патріархату щоденно після літургії мають нагадувати парафіянам про важливість збору.

Патріарх наголосив, духовенство церкви активно їздить військовими частинами, щоби підтримати словом захисників Батьківщини. Священники Дрогобича, наприклад, долучилися до ремонту п'яти бойових вертольотів.

«Це тільки початок. Всі церкви повинні звернутись до своєї пастви, щоб їхня паства вносила пожертви і допомагала зміцненню наших Збройних сил. Військо буде знати, що церква з нашою армією», — додав він.

Патріарх Філарет закликав інші конфесії брати приклад і також допомагати армії.

ПЕРШІ ВРАЖЕННЯ

...Ольга Куніна називає рідним містом Євпаторію, хоча вже 10 років живе у столиці. «Я хочу залишитися з українським паспортом, я хочу пишатися тим, що я — українка, а не ставати росіяночку за умов, які мені зараз ставлять», — каже дівчина.

Співвітчизники Ольги — етнічні росіяни сподівалися збагатитися відразу після так званого «референдуму». Вони хотіли продати громадянство за збільшені пенсії. Але збільшилося — лише розчарування. «Ми отримали пенсії у тому ж розмірі, тільки в російських рублях», — розповідають пенсіонери. Та ще й з монетами, які в Росії вже вилучають з обігу.

Тепер у Криму кровні отримують тільки на пошти, вистоявши в черзі, а не вільно в банкоматах чи відді-

«ПОКРАЩЕННЯ» ПО-КРИМСЬКИ...

леннях банків. Отримують, кому пощастить. Тетяна Федорова свої рублі відвоювала. Але і тут невдача. Тепер, каже, треба переводити їх назад у гривні, щоб сплатити за квартплату. І втрачати пенсію на курсі.

Неприємні несподіванки спіткали не лише пенсіонерів. Справжній удар по кишені чекає на молодих мам півострова. Українська держава, навіть за кризи, підтримає допомогою у понад 40 тисяч гривень. Вагітна ж з російським паспортом у гривнях отримає менше, ніж півтори тисячі. І то, якщо пропрацювала бодай 5 місяців до декрету. Безробітним у Росії заводять дітей взагалі ризиковано: держава не за-

платить їм ані копійки. Для працівниць зі стажем понад півроку — розмір виплати на дітей цілком залежить від зарплати. А робоче місце, за українським законодавством, працедавець зберігатиме до трьох років. Тоді як у Росії менше, ніж три місяці. Там декрет буває двох видів: короткий — 84 дні, і дуже короткий — 70 днів.

Тим часом, у соцмережах з іншого боку обурюються материкові росіяни. Нових співгромадян-кримчан відверто вважають нахлібниками. «У нас, в Росії, теж багато пенсіонерів та інвалідів, і своїх проблем вистачає. Що ви зробили для Росії? Чи ви просто прапорцями помахали, горілку на концертах

попили, а ми вам повні кишені грошей дамо?».

А це Інтернет-форум кримчан. Тут ламають голову, як тепер отримати шенген. ЄС попередило: кримський півострів — це Україна, і візи видаватиме тільки на підставі українських паспортів.

Втім, місцевих на півострові тепер не питають, чи хочуть вони бути росіянами, чи ні, розповідає Ольга. Вона офіційно зареєстрована у Криму. Але тепер, говорить, відчуває себе безправною й бездомною. «Я чула, що кримчани, які мають кримську прописку, повинні з'явитися і написати відповідну заяву про те, що вони не хочуть ставати громадянами Росії. Або це відбудеться автоматично. А що робити таким людям, як я, котрі не хочуть мати російське громадянство або друге

громадянство?» — каже Ольга.

Юристи радять громадянам не здавати український паспорт і не відмовлятися від громадянства. «Єдиним документом на сьогодні, який дозволяє нам стверджувати, що я — це я, — є паспорт громадянина України, де є ПІБ і російською, і українською. У разі відмови від цього документа ви втрачаєте цей зв'язок», — говорить юрист.

Юристи констатують: в даний час на півострові — юридичний колапс, який не закінчиться, поки статус Криму остаточно не вирішиться у міжнародних судах. Вони можуть тягнутися роками. Проте де-факто відокремитися від Росії так просто не вийде. Там місцеві референдуми заборонено. І мітинги проти влади. І навіть просто думати інакше...

ЧИЯ ВИНА, ЩО Я ЖИВУ НЕ В УКРАЇНІ?

Пригадує зустріч із бандуристкою Інною Лісняк, яка відбулася в Ірпінському історико-краєзнавчому музеї. Навесні 2013 року пані Інна виступала на Днях української культури в Латвії. Там познайомилася з українцями із Естонії. Вони запросили її на святкування 25-річчя Українського земляцтва Естонії. Є ще Конгрес українців Естонії і Союз українок Естонії. Ювілей відзначали 30 листопада в приміщенні Національної бібліотеки в Таллінні. Спочатку було показано документальний фільм про створення української громади в Естонії. Потім відбувся концерт. Інна Лісняк виконала дві пісні. З України була тільки вона одна. В греко-католицькій церкві, яка має окреме приміщення в центрі естонської столиці, пані Інна виконала три пісні. Потім у неї ще був сольний концерт.

Населення Естонії становить 1,3 млн. осіб. З них тільки 67 відсотків — естонці. Але щоб отримати естонське громадянство, необхідно скласти іспит із естонської мови. В Естонії багато островів. Розміри найменшого 6 на 9 кілометрів. Але

на ньому є церква і школа. Інна Лісняк поцікавилася, чи є на острові пологовий будинок. Їй відповіли, що немає, але для екстрених випадків є гелікоптер.

Естонська держава підтримує всі національні меншини. Наприклад, коштом держави утримуються українські школи. Але українці нерідко віддають своїх дітей в естонські школи.

Естонія ще в 1993 році, першою серед країн світу, визнала Голодомор 1932-1933 років геноцидом української нації.

Українці, які раніше жили на Львівщині, Івано-Франківщині, розмовляють українською мовою. Українці, які народилися в Естонії, українською мовою не спілкуються (вони російськомовні), але співають українські пісні і вважають себе українцями.

Одна українка, яка живе в Естонії років 25-30, розповіла, що тільки один раз купалася в Балтійському морі — надто холодна там вода. Але місцеве населення купається. Пані Інні не сподобалося, що в Естонії дме сильний холодний вітер. Естонці двічі на тиждень відвідують сауну. Такий візит коштує 5 євро. Естонці також надають великого значення заняттям спортом.

Пенсіонери бідкаються, що із запровадженням євро ціни зросли і жити стало гірше. Проте інші люди шукають підробітки і не скаржаться. 1990-ті в Естонії теж були складним періодом. Але ці складнощі тривали тільки три роки.

Квиток до Фінляндії коштує 8 євро. Чимало естонців їздять у Фінляндію по харчові пайки. Фінські соціальні служби дають їжу, не запитуючи про громадянство. В Фінляндії найменша пенсія становить 600 євро.

Середня пенсія в Естонії 300 євро. Така ж вартість комунальних послуг за трикімнатну квартиру в центрі Таллінна. Родина пенсіонерів, з якими познайомилася пані Інна, утримувала таку квартиру, чекаючи вника. Онук поїхав на заробітки в Америку, але обіцяв повернутися.

Інна Лісняк познайомилася із Мирославою Бучко-Юрїссаар. Пані Мирослава народилася 1927 року на Львівщині. Навчалася у Львівському політехнічному інституті. Але була заарештована і засуджена на 10 років ув'язнення і 5 років позбавлення прав. Вона вийшла заміж за естонця і виїхала в Естонію. В Естонії закінчила педінститут і працювала вчителем історії. Виростила доньку.

Мирослава Бучко-Юрїссаар подарувала Інні Лісняк власну збірку віршів «Незабуте», видану в Таллінні 2008 року. Майже вся поезія українською мовою, однак є і російськомовні вірші. Книга відображає життя українців в Естонії.

У вірші «Українці в Естонії» пані Мирослава пише:

*«Ось Естонія тепер нам
Друга Батьківщина.
Поважати й цінувати
Треба цю країну.
Мову естів треба вчити,
І культуру знати,
Якщо хочемо тут жити,
Рівноправними стати.
Якщо громадянство дати
Ворогам Естонії,*

*Незалежність вона втрапить
І згине в агонії».*

Зворушує вірш Мирослави Бучко-Юрїссаар «Скажіть мені, чия вина...».

*«Скажіть мені, чия вина,
Що я живу не в Україні,
Де рідний дім, стежки родинні,
Відлуння юності луна?
Скажіть мені, чия вина...
Скажіть, чому ворожа воля
Дівча невинне з юних літ
Заслала у жорстокий світ
На довгі роки у неволю?
Чому така проклята доля...*

*Скажіть мені, кому на користь
Ця мішанина націй, рас,
Що у ГУЛАГу тім зійшлась,
Де клеветило людське горе?
Скажіть мені, кому на користь...
Чому дівча там полюбило
(Любов ця ніжна і палка),*

*Та не свого земляка
Вогнем кохання запалило...
Чому дівча там полюбило...
Скажіть, чому тиран проклятий
Забрав від мене рідний дім,
Вітчизною заволодів,
Щоб не було куди вертатись?
Чому у нас тиран проклятий...
Скажіть, чому мої нащадки
Не на моїй землі живуть,
А інші першість віддають?
Хто відгадає цю загадку:
Чому не там мої нащадки?»*

Скільки українців можуть підписатися під цим криком душі!

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ,
директор Ірпінського історико-краєзнавчого музею

На фото: Інна Лісняк на зустрічі з українцями в Таллінні; пані Інна з Анною Мікульською, вчителькою української недільної школи

СКАРБАМ ПІДБЕРЕЗЗЯ ПОЗАЗДРИВ БИ ПОЛУБОТОК!

Петра Бриняка у рідному селі Підбереззі називають не інакше, як диваком. Тоді як його односельці витрачають гроші на гарні костюми та різні побутові вигоди, чоловік збирає копійку до копійки, щоб... замовити примірник новенької книги про українську культуру, релігію чи народознавство. Хай як дивно, проте Петро Іванович ніколи бібліотекарем не працював, а захопився у прогресивне друковане слово після прочитання підпільної рухівської газети «Вітер надії», яку редагував його земляк Андрій Криштальський. У це годі повірити, та сьогодні у шафах Петра Івановича зберігається не одяг, а безцінні бібліотечні фонди рідкісної літератури, які вміщують близько півтори тисячі примірників.

Коли їхав на знайомство з відомим на пів-Горохівського району диваком, то уявляв, що в його книжковій колекції неодмінно побачу класиків російської та зарубіжної літератури, які дісталися у спадок від батьків. Ще б пак, колись у кожній навіть сільській хаті неодмінно мали бути зібрання Пушкіна чи Тургенєва. Однак яким же було моє подивування, коли натомість побачив новенькі великі кра-

сиві видання, які ще, здавалося б, учора лежали під друкарським станком. Усі кольорові, якісні та аж ніяк не дешеві. Проте ціна зовсім не бентежить господаря, адже за вічні цінності йому не шкода віддати навіть останні гроші, бо перекоаний у правдивості слів Івана Огієнка про те, що саме книга принесе волю українському народу. Однак так було не завжди.

— Мені аж соромно перед самим собою стає, як тільки згадує, скільки всякого сміття прочитав до 1989 року, — зізнається Петро Іванович. — Та коли побачив у журналі «Україна» правдивий матеріал про Голодомор, то був неабияк шокований. Це був перший поштовх. А переломним став 1990 рік. Саме тоді я вперше побачив номер газети «Вітер надії», на першій сторінці якого великими буквами було написано: «Христос Воскрес! Воістину Воскрес!». Це був сміливий виклик. Остаточою ж я зрозумів, які книги треба брати до рук, коли прочитав «Таборовий зошит» Василя Стуса та описи боїв із гітлерівцями Мелетія Семенюка.

Справді, відтоді будь-яку зароблену копійку горохівчанин витрачає на замовлення книг. Погодьтеся, у селі це як фантастика — більшість чоловіків йде ви-

пити сто грамів, а він — на пошту робити чергове замовлення. Неймовірно, та жителя Підбереззя сам знаходить координати різних видавництв, телефонує їм та просить надіслати цікаву йому працю. І таки надсилають! Одне переймає серце книголюба — на жаль, ніяк не вдається вийти на діаспору організації українців в Англії, США та Південній Америці. Він їм писав листи, але відповіді не дочекався. Нині в колекції Петра Івановича вже близько півтори тисячі видань. Власник бідкається, що не завжди вистачає часу їх читати. Особливо влітку, коли робочі руки потрібні у господарстві, адже якщо він не погодує свиней, корів та коней, то потім і вони не погодують його. Хазяїн щиро каже, що його не так цікавить шмаття (так мій співрозмовник висловлюється про одяг — авт.) чи купівля мобілки, як цікаві новинки, які він ніяк не може дістати. А хотів би мати пан Петро «Мозаїки Михайлівського Золотоверхого собору. Каталог», «Зруйновані монастирі та церкви України» та «Популярну історію християнства».

Петра Бриняка сміливо можна назвати ходячою енциклопедією. Понад те, крім історичних фактів та історії створення того чи іншого шедевра, він напам'ять знає

телефони всіх відомих йому видавничих домів. Навіть коли кілька років тому загубив свою телефонну книгу, то сів і написав її із пам'яті! І в жодному зі ста номерів не помилювався! Ще однією неймовірною рисою характеру сорокадв'ятирічного горохівчанина є те, що він ніколи не відмовлявся від запропонованої йому роботи, хай що там було б. Тому працював (інколи й одночасно) агрономом, спортивним інструктором, ваговим, начальником пожежно-вартової охорони, комсоргом та навіть випишував відрядні листи.

Крім книг, у невеличкій оселі господаря неодмінним атрибутом є DVD-програвач та безліч компакт-дисків з українськими народними піснями, казками та майстер-класами з мистецтва. Також Петро Іванович є своєрідним публіцистичним фондом Підбереззя, адже щороку трить чималеньку суму на передплату одинадцяти газет і журналів. Хатину у далекому кутку села можна порівняти із Центральною науковою бібліотекою імені Вернадського. Перекоаний, що тут, у скромній домівці скромного книголюба, є те, чого немає в деяких обласних книгосховищах України.

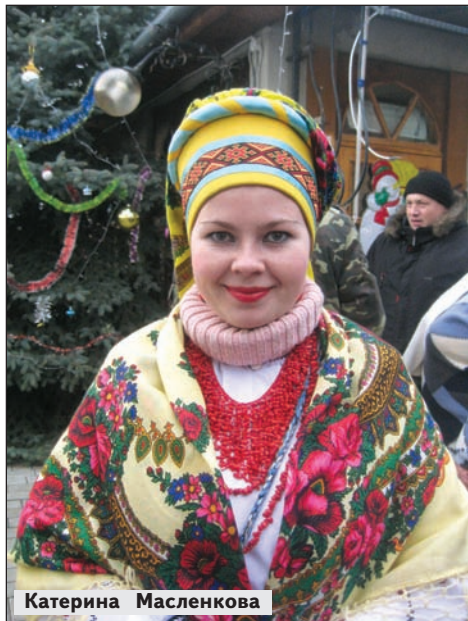
Андрій СОБУЦЬКИЙ
Волинська область, Горохівський район

Катерина
МАСЛЕНКОВА:

«УКРАЇНСЬКА — ЦЕ МОВА МОЄЇ ПІСНІ...»

(РОЗДУМИ ПРО ПЕРЕРВАНІ ПОЗИТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СЕВАСТОПОЛЯ)

Катерина Масленкова

З Катериною Масленковою я познайомився трохи більше року тому. Незабутній наш севастопольський «світличанин» Михайло Кузменюк (один з творців фільму-концерту «Червона рута», а ще творець приватного музею західноукраїнської культури) організував зустріч Нового 2013 року. Запросив і мене. Оскільки я тоді саме перебував у Криму, то радо погодився. Було десь із сім десятків гостей, в тому числі і фольклорний колектив «Горлиця», яким керувала Катерина Масленкова. Ми тоді мало спілкувалися, але я із задоволенням слухав пісні у виконанні невеликого, але дружного фольклорного колективу. Добре, що обмінялися координатами. Зрозуміло, я не міг проїти повз таке яскраве і позитивне явище — етнічна росіянка і таке тепле, шанобливе ставлення до української культури! Кілька місяців тому (ще до Майдану) я зателефонував до Севастополя, аби поспілкуватися з Катрусею. Попросив її розповісти історію свого «навернення» до української культури. Ось що почув у відповідь:

— Як я прийшла до української народної пісні? Моя кар'єра співачки почалася з чотирьох років. Хори, ансамблі, музична школа... Народною пісню почала захоплюватися, коли мені виповнилося п'ятнадцять. Тоді почала співати в севастопольському дитячому фольклорному ансамблі «Калинка» під керівництвом Г. В. Сагань. Бажання продовжувати співати народні пісні підштовхнуло мене вступити до Київського національного університету культури і мистецтв. Саме там, у Києві, я закохалася в українську пісню, почала вчити українську мову, їздити у фольклорні експедиції. Саме тоді зрозуміла самобутність українського народу, його невід'ємність від пісні. Великим прикладом для мене став мій керівник, професор Київського національного університету культури і мистецтв Іван Григорович Синельников. Саме він прищепив нам, своїм студентам, любов до фольклору. Навчив відрізняти пісні різних регіонів та вірно їх відтворювати. У складі фольклорного ансамблю «Кралиця» під його керівництвом ми представляли Україну за кордоном, отримували Гран-прі на міжнародних конкурсах, проводили наукові конференції та багатьом відкривали очі на те, чим насправді є традиційна культура і наскільки вона багата та цінна. Після закінчення університету я повернулася додому, в Севастополь. Ось тут і почалася боротьба між тим, чого хоче моя душа, і тим, що хоче чути слухач. Здається, сам Бог мені допомагав. Знайшлося шість жінок, які захотіли співати українські пісні. Ми почали збиратися разом та співати в своє задоволення. Через рік нас приєднав до себе культурний комплекс «Корабель», і ми стали називатися «Горлицею». За чотири роки спільної праці колектив

здобув багато нагород, посідав перші місця в міжнародних конкурсах, отримав звання «народного» та став загальновідомим у Севастополі. Завдяки нашому доброму другу та покровителю «Горлиці» Михайлу Кузменюку, нам вдалося записати диск зі своїми найкращими піснями. Незважаючи на те, що в репертуарі ансамблю здебільшого українські пісні та відтворення традиційних обрядів, севастопольський глядач завжди був задоволений. З цього я можу зробити висновок, що моя робота та моє прагнення нести в Севастополі українську традиційну культуру не є марними, вони приносять свої плоди.

— Катю, а чим для вас є українська мова зараз, саме в Севастополі? Адже можна спокійно обійтися і без неї?

— Особисто для мене українська мова була, є і залишиться мовою моєї пісні. Я співаю українські пісні, людям подобається це. Після концертів глядачі всім артистам кажуть: «Спасибо», а мені: «Дякую». Незважаючи на те, що в Севастополі всі говорять російською, пісні про рушник, чорнобівці та смереку знає майже кожен. Люди зазвичай підспівують. Хтось може не стримати сльозу... Це пісні для душі, а душу обманути неможливо.

— Як ви оцінюєте внесок в культурне життя Севастополя незабутнього Михайла Кузменюка? Чи можна було його вважати містком між українською та російською громадами міста?

— Пан Михайло був для всіх нас яким сонечком. Його неможливо було не любити! Настільки щира душа, настільки відверта та бескорислива людина... До нього тягнулися всі, хто був з ним знайомий. І зараз не можу повірити, що його вже немає. Я не можу сказати, чим керувалися ті, хто приходив на зустрічі, які організував Михайло Ілліч. Але скажу, що всі, хто там був, намагалися бути на рівні з ним, спілкуватися українською (хоча не у всіх це виходило), захоплювалися експонатами музею, підтримували його ідею. На нього багато хто трималося. На мою думку, він був містком не тільки між українською і російською громадами, але й між тими, хто може щось зробити, і тими, кому це треба. Між тими, хто хоче комусь допомогти, і тими, кому ця допомога необхідна. Це була дивовижна людина. Нам всім його буде не вистачати.

— Які загальні тенденції в місті Севастополі? Чи зростає мовна толерантність? Чи можете навести якісь конкретні приклади?

— На мою думку, — зростає. Люди по-троху звикають до україномовної реклами, до заповнення документів українською, нерідко молодь йде в кінотеатр саме на український переклад, бо дубляж українською цікавіший, ніж російський. До речі, в останньому випадку кажуть, що через кілька хвилин вже перестаєш помічати, що переклад не російський. Тобто в Севастополі люди вже добре розуміють українську. А звідси вже недалеко до того, щоб почати розмовляти нею. Добрий приклад — мій племінник Марко. Він зараз у другому класі в школі. Іноді ми з ним спілкуємось українською, і в нього непогано виходить! І це, незважаючи на те, що в родині всі говорять російською. Він вивчив мову, переглядаючи українські мультфільми. Та що там казати? Це —

«Горлиця»

наша країна, наша культура. Ми тут живемо і повинні знати українську мову.

* * *

Ось так. Як бачимо, цілком оптимістично. На жаль, події на київському Євромайдані надовго прикували увагу суспільства. Я навіть не встиг подати на розгляд редактора це інтерв'ю. Але значно серйознішим випробуванням для кримчан і всієї України стала силова анексія кримського півострова. Про псевдореферендум навіть не згадую — він того не вартий — вважаю, що вирішальним фактором було збройне втручання Росії. Як же тепер почуватимуться кримчани? Вирішив вдруге зателефонувати Катерині і дізнатися її точку зору. Ось що вона відповіла:

— У Севастополі ніби все спокійно, нас не переслідують, кожен має право на свою думку. Але, на жаль, від нашої думки вже мало що залежить. Мої знайомі кажуть, що українська культура нікуди не дінеться, що вона залишиться в Криму і в Севастополі. Однак мені в це мало віриться, адже настрої змінюються. А втім, побажимо. Серед моїх знайомих приблизно 70 відсотків підтримують перехід Криму під юрисдикцію Росії. Є й незадоволені. Зрозуміло, що останні меншість. Але це на інформаційній хвилі — бо людей дуже налаштовують проти України, а українських каналів, які розповіли б правду, тут немає. Все висвітлюється з іншого боку...

Потім я нагадав Катерині, що і Хрущов, і Брежнєв, і Щербицький дуже любили українські пісні. З націоналізмом українським боролися, а ось пісні дуже любили. То, може, нові можновладці у Криму також толеруватимуть українську культуру? В усякому випадку, хор «Горлиця» як символ українсько-російської дружби (та ще й з севастопольською прив'язкою) може

й надалі радувати слухачів? На це Катерина Масленкова відповіла:

— Не знаю... Хотілося б вірити. А поки я нічого не можу змінити, бо через два місяці у нас буде друга «лялька». Очікуємо на донечку. Тому треба максимально зосередитись на материнстві. А за дзвінок вам дуже вдячна. Дякую, що не забуваєте. А ще... приємно було почути українську мову. Тепер нам її дуже бракуватиме.

* * *

Майбутня севастопольська мама була рада моєму дзвінку, а ось я після нашої розмови деякий час ходив засмучений. Адже Катерина Масленкова була для мене своєрідним символом. Одним з перших пролісків українсько-російського порозуміння. Доказом того, що гармонійне поєднання української та російської в принципі можливе — навіть в умовах Криму. Про те, що воно можливе в Центральній Україні, красномовно свідчить вірш колишнього батькового учня. Тато викладав російську мову та літературу в Тарашанській середній школі № 1, що на Київщині. Працював творчо, як то кажуть, «з душею». На жаль, тільки після його смерті я натрапив на цей вірш. Є батькове послання, що вірш присвячений саме йому, але, на жаль, ніде не згадується прізвище автора. Зате як багато важать ось ці світлі рядки:

Учителю рідний, очікую дива,
Коли ясним сонцем заглянете в клас
І знову колоссям шумітиме нива,
І ви зачаруєте голосом нас...
Кружлятиме в танці Наташа Ростова,
І Павка Корчагін летітиме в бій,
Дзвенітиме арфою мова чудова,
Така незабутня, учителю мій!

Я пригадую, як натхненно він бачив уроки літератури в нашому класі. І Лев Толстой, і Сергій Есенін, і Володимир Маяковський, і Микола Островський були його улюбленими авторами. Тому він справді викладався. Не дивуюся, що дехто з учнів обрав собі учительський фах і продовжив його справу:

Роки проминули, тепер я до класу
Неспокій несучи незгасаючий свій,
І образ, не стертий життям, ані часом, —
Ваш образ, учителю мій!

Як бачимо, цей батьковий учень став україномовним поетом. Але ж і до російської мови має неабиякий сентимент! Російську він називає «чудовою мовою», її звучання порівнює з арфою... Павка Корчагін та Наташа Ростова є його улюбленими героями. Великих суперечностей тут немає, дві мови справді можна гармонійно поєднувати за умови, якщо крайній позиції рішуче відкинути. Головне, щоб була база, підґрунтя для розвитку обох мов. Чи буде це тепер в Криму? Для російської, звичайно, буде. А для української? Це вже питання до Путіна. Боюся, що у «мовних крайнощах» тепер можна буде звинувачувати кого завгодно, тільки не кримських українців.

Сергій ЛАЩЕНКО

Так Михайло Кузменюк скликав проукраїнських севастопольців...

«ЗМАГАЙМОСЬ ЗА НОВЕ ЖИТТЯ!»

(Продовження.
Поч. на 1-й стор.)

На сьогодні достеменно не відомо, коли і де вдасться провести фінальну частину конкурсу і вручити заготовлені грамоти й призи. Тому для того, щоб зовсім не залишити учасників Лесиного змагання без свята, організатори вирішили надрукувати імена переможців, щоб привітати їх поки що заочно.

Давайте ще раз звернемо увагу на те, як багато у Лесиного конкурсу учасників, що вони практично з усіх куточків Криму (і не тільки!), як творчість геніальної української письменниці Лесі Українки відгукнулася в душах юних кримчан. І це ж якою недолугою й бездуховною має бути чиновницька команда, щоб замість того, аби примножувати, сіяти «розумне, добре, вічне», намагалися відібрати в дітей те, що посіяне до них! Сподіваємося, наші мудрі діти, їхні вчителі і батьки все оцінять самі, а час усіх і кожного розставити на свої місця...

* * *

Отже, у номінації «Поезія» переможцями стали:

I місце:
Волегова Ганна, учениця 8 класу Старокримського НВК «Школа-ліцей» № 3 («Я вийду сама проти бурі і стану, — помір'яєм силу!»), керівник — Гнатко Н. І.); Остапчук Тетяна, учениця 11 класу Азовського НВК «Загальноосвітня школа-гімназія I-III ступенів» Джанкойського району («Поезія», керівник — Остапчук Л. П.); Вербицька Юлія, учениця 10 класу Сімферопольської загальноосвітньої школи № 27 («А в серці тільки ти, єдиний мій, коханий рідний краю!»), керівник — Лебедя О. І.);

II місце:
Іванова Ксенія, учениця 11 класу Нижньогірського НВК «Школа-гімназія» № 3 («Рідна моя Україно!»), керівник — Нижник Т. В.); Кравченко Олександра, учениця 7 класу Сімферопольської спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 24 («А в серці тільки ти, єдиний мій, коханий рідний краю!»), керівник — Ушатенкова Н. А.); Зирянова Анастасія, учениця 11 класу Судацької школи-гімназії № 1 («Ми жи-

вемо на славній землі...», керівник — Колупаєва Г. А.);

III місце:
Іщенко Марія, учениця 8 класу Сімферопольської спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 24 («Навіяне Українкою», керівник — Мальцева В. А.); Медведева Наталя, учениця 8 класу Штормівської загальноосвітньої школи-гімназії I-III ступенів («Україна», керівник — Трунова Л. О.); Власова Олена, студентка КРПТНЗ «Керченський професійний ліцей сфери обслуговування» («Я серце віддам Україні!»); Качалкін Юрій, студент 2 курсу ЄІСН РВНЗ «КГУ», м. Ялта («Чи можна вмерти за ідею?»), керівник — Шалацька Т. П.).

Оцінювалися поетичні роботи членом Національної спілки письменників України, шеф-редактором дитячої газети «Джерельце» Данилом Андрійовичем Кононенком.

* * *

Номінація «Прикладне мистецтво»

I місце:
Пожидаєв Данііл, учень 8 класу Джанкойської загальноосвітньої школи № 4 («Лісова пісня», квілінг); Рудьковська Марія та Вігонська Надія, учні Шолкінської дитячої школи мистецтв («На весняному горбочку...»); Смирнова Лілія, учениця 1 класу Сімферопольської загальноосвітньої школи № 5 («Вишеньки», аплікація, квілінг, керівник — Долинська В. О.); Мороз Ольга, учениця Сімферопольської загальноосвітньої школи № 34 («Морська тиша», витинанка, вишивка, керівник — Рудьковська Т. А.).

II місце:
Барсуков Євген, учень 4 класу Кіровського НВК «Школа-гімназія» № 2 («Вишеньки», папір, намисто); Самохвалов Богдан, студент Євпаторійського професійного ліцею («Портрет Лесі Українки», олівець, тасьма);

III місце:
Аметова Джеваїр, учениця 11 класу Кольчугінської загальноосвітньої школи № 2 («А в серці тільки ти, єдиний мій, коханий рідний краю!»); Погоріла Аліна, учениця Кіровської загальноосвітньої школи I-III ступенів Чорноморської районної держадміністрації (оригінальне ілюстр-

рування власного твору).

Оцінювали творчі роботи члени журі: Мельник Лілія Едгардівна — художник, керівник студії «Райдуга», організатор міського конкурсу «Малюють діти на планеті мир»; Ковалевська Любов Георгіївна — художник, член Товариства сучасного мистецтва, учасниця міжнародних, всеукраїнських, республіканських, міських конкурсів; Першина Наталя Володимирівна, художник, керівник гуртка «Космічний живопис» при МАН «Шукач».

* * *

Роботи в номінації «Науково-пошукова робота» оцінювала Кочерга Світлана Олексівна — доктор філологічних наук, член Національної спілки письменників України, багаторічний директор Музею Лесі Українки у Ялті, завідувач кафедри української філології та методики викладання Кримського гуманітарного університету, м. Ялта (республіканський ВНЗ). Заслужений працівник культури АР Крим, кавалер ордена княгині Ольги III ступеня.

I місце:
Чос Валерія Юріївна, студентка 4 курсу Євпаторійського інституту соціальних наук;

«ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ПОЕМИ «ОДЕРЖИМА» ЛЕСІ УКРАЇНКИ»;

Батенко Карина Вікторівна, студентка 6 курсу РВНЗ «Кримський гуманітарний університет» (м. Ялта);

«МОТИВ БОЖЕВІЛЛЯ У ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ»;

Манько Альона Миколаївна, студентка 3 курсу Луганського національного університету імені Тараса Шевченка;

«ПРОБЛЕМА МИСТЕЦЬКОГО ПОКЛИКАННЯ В ДРАМАТИЧНІЙ ПОЕМІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «У ПУШІ»;

Усманова Сафія, учениця 8 класу загальноосвітньої школи № 42 I-III ступенів імені Шем'ї-заде Сімферопольської міської ради;

«ПІВДЕННИЙ КРАЙ У ЖИТТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ».

II місце:
Кутузов Станіслав Віталійович, учень I курсу Кримського республіканського професійно-технічного за-

кладу «Ялтинське вище професійне училище будівельних і харчових технологій»;

«ЛИЦАРСЬКИЙ ІДЕАЛ В ПОЕМІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «РОБЕРТ БРЮС, КОРОЛЬ ШОТЛАНДСЬКИЙ».

III місце:
Крикницька Катерина Іванівна, учениця 11-А класу Гвардійського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа-гімназія» № 3 I-III ступенів;

«МІФОЛОГІЧНА ЛЕКСИКА В ДРАМАТИЧНИХ ТВОРАХ ЛЕСІ УКРАЇНКИ»;

Попова Анастасія Павлівна, учениця I курсу Кримського республіканського професійно-технічного закладу «Ялтинське вище професійне училище будівельних і харчових технологій»;

* * *

НОМІНАЦІЯ «МАЛЮНОК» (заочна форма) (серед учнів 1-2 класів)

I місце:
Поліна Авгайтес, учениця I класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Анастасія Вдовенко, учениця 1 класу НВК «Українська школа-гімназія», м. Сімферополь; Аліна Глинська, учениця 1 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Поліна Євстаф'єва, учениця 1-Г класу ЗОШ № 5 м. Сімферополь; Настя Железняк, учениця 1 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Пантюхова Аліса, учениця 1-А класу ЗОШ № 5 м. Сімферополь; Сабіна Хайретдінова, учениця 1 класу Кіровського НВК «Школа-гімназія» № 2; Марія Шевченко, учениця 1 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне;

II місце:
Оля Алексеева, учениця 1 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Антон Голуб, учень 2 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Софія Колесниченко, учениця 1 класу Керченської ЗОШ № 9; Ліна Лубіна, учениця 2 класу Почотненського НВК «Школа-ліцей», Красноперекопський р-н; Хатін Лльяз, 2 клас, Котовська ЗОШ, Роздольненський р-н;

III місце:
Колективна робота, учні 2

класу Некрасовської ЗОШ, Красногвардійський р-н; Євгенія Подсочина, учениця 1 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Аліна Соловйова, учениця 2 класу ЗОШ № 19 м. Сімферополь; Катерина Сидоренко, 8 років, смт. Чорноморське; Абіда і Рауль Шамаєви, учні 2 класу Серебрянської ЗОШ, Роздольненський р-н.

(серед учнів 3-4 класів)

I місце:
Павло Белий, учень 4 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Євген Ваховський, учень 4 класу НВК «Українська школа-гімназія» м. Сімферополь; Вікторія Давидова, учениця 3 класу ЗОШ № 49 м. Севастополь; Христина Затворницька, учениця 3 класу Красноперекопської ЗОШ № 4; Улькер Ібраїмова, школа-гімназія № 1 м. Судак; Ліза Нікітіна, учениця 3 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Віра Штернова, учениця 4-А класу ЗОШ № 5 м. Сімферополь;

II місце:
В'ячеслав Буран, 10 років, Зернівська ЗОШ Сакської райради; Марк Войтановський, учень 4 класу ЗОШ № 11 м. Керч; Дмитро Клименко, учень 4-В класу НВК «Українська школа-гімназія» м. Сімферополь; Тетяна Литвиненко, учениця 4 класу Сакського НВК «Школа-ліцей»; Лобачова Аліса, учениця 4 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Микита Пантелей, учень 4 класу Навчального реабілітаційного центру «Надія», м. Сімферополь; Анастасія Присяжнюк, учениця 3-А класу ЗОШ № 34 м. Сімферополь; Кирило Тихоненко, учень 3 класу Ковильненської ЗОШ, Роздольненський р-н;

III місце:
Роман Гуров, учень 4 класу, Кіровський НВК «Школа-гімназія» № 2; Валерія Ільїна, учениця 4-А ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Кіркова Єлизавета, учениця 4-А класу ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Кісель Софія, учениця 3 класу Серебрянської ЗОШ, Роздольненський р-н; Корень Олександра, учениця 3 класу Істочненського НВК «Дитячий садок-школа I ступеня», Красноперекопський р-н; Наталя Кравцова, учениця 3 класу ЗОШ № 4 м. Керч; Анна Кур'янова, учениця 4-А класу ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Мягков Ярослав, учень 3 класу ЗОШ № 2 м. Сімферополь; Олександра Подгорна, учениця 4 класу Краснопольської ЗОШ, Сімферопольський р-н; Єлизавета Полиннікова, учениця 4 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Тетяна Хмельова, учениця 4 класу Кіровського НВК «Школа-гімназія» № 2, Кіровський р-н.

(серед учнів 5-6 класів)

I місце:
Ганна Беседіна, учениця 5 класу Рошинської ЗОШ, Джанкойський р-н; Валерія Бучок, учениця 6 класу ЗОШ № 1 м. Армянськ; Феріде Ізмаїлова, учениця 5-В класу ЗОШ № 29 м. Сімферополь; Олександр Литвинов, учень 5 класу Мирнівської ЗОШ № 1, Сімферопольський р-н; Вікторія Письменна, учениця 6 класу Керченської спеціалізованої школи № 1 I-III ступенів з поглибленим вивченням англійської мови ім. В. Дубініна; Діана Приходна, учениця 6-А класу ЗОШ № 29 м. Сімферополь; Світлана Саковська, м. Коломия; Анна Стародубова, учениця 6 класу НВК «Школа-гімназія» № 25 м. Сімферополь; Вілена Феттаєва, учениця 6 класу Кіровського НВК «Школа-гімназія» № 2; Софія Фоміна, учениця 6-Б класу ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Февзіє Яг'яєва, учениця 6 класу ЗОШ № 29 м. Сімферополь; Данило Шаєвцев, учень 6 класу Навчально-реабілітаційного центру «Надія»;

II місце:
Ельмаз Абсеутова, учениця 5 класу Петрівської ЗОШ № 1, Красногвардійський р-н; Фейсе Аджаметова, учениця 6 класу Євпаторійської ЗОШ з кримськотатарською мовою навчання № 18; Марія Большакова, учениця 6 класу ЗОШ № 29 м. Сімферополь; Дар'я Захарчук, учениця 5 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Костянтин Куліш, учень 6 класу ЗОШ № 2 м. Сімферополь; Еліна Луценко, учениця 6 класу Керченської спеціалізованої школи № 1 I-III ступенів з поглибленим вивченням англійської мови ім. В. Дубініна;

(Продовження на 9-й стор.)

Дар'я Мартиненко, учениця 6 класу НВК «Школа-колегіум» № 14 м. Сімферополь; Світлана Ольтеян, учениця 5 класу ЗОШ № 2 м. Керч; Світлана Постна, учениця 6-Б класу Далеківської ЗОШ, Чорноморський р-н; Данііл Роговой, учень 5 класу Дитячої школи мистецтв, м. Шолкіне; Поліна Свяжина, учениця 6 класу ЗОШ № 1 м. Армянськ; Хатіп Айдер, учень 5 класу Котовської ЗОШ, Роздольненський район; Софія Ушакова, учениця 6-В класу ЗОШ № 5 м. Сімферополь;

III місце:

В'ячеслав Буран, учень 5 класу Зернівської ЗОШ, Сакський р-н; Ельвіра Ісаєва, учениця 6 класу Кіровського НВК «Школа-гімназія» № 2; Маргарита Маркова, учениця 6-Б класу КНВК-ЗОШ 1 ступеня – гімназія № 2 ім. В. Г. Короленка; Мер'єм Меметова, учениця 6 класу ЗОШ № 2 м. Судак; Дмитро Пусенков, учень 5 класу ЗОШ № 13 м. Сімферополь; Рустем Сайфуллаєв, учень 5 класу Танківської ЗОШ 1-ІІ ступенів; Владислава Соседенко, учениця 5 класу Скворцовської ЗОШ; Ольга Фролова, учениця 6 класу ЗОШ № 1 м. Армянськ; Катерина Цегельник, учениця 6 класу Роздольненської ЗОШ, Советський р-н; Анастасія Швець, учениця 5 класу Навчально-реабілітаційного центру «Надія».

(серед учнів 7-9 класів)

I місце:

Ельвіра Величко, учениця 9-А класу НВК ЗОШ 1-ІІ ступенів – морський технічний ліцей м. Керч; Тетяна Гаєва, учениця 8 класу ЗОШ № 1 м. Керч; Ганна Гаряга, учениця 8 класу ЗОШ № 18 м. Сімферополь; Анна Данилова, учениця 9 класу Кримрозівської ЗОШ, Білогірський р-н; Анжеліка Кравченко, учениця 8 класу Кленівської ЗОШ, Сімферопольський р-н; Юрій Овчинніков, учень 9 класу ЗОШ № 4 м. Армянськ; Світлана Помаз, учениця 8 класу Донської ЗОШ, Сімферопольський р-н; Катерина Пужко, учениця 7-Б класу ЗОШ № 3 м. Алушта; Ганна Тищенко, учениця 7-Б класу Грушівської ЗОШ, м. Судак; Анастасія Трифанова, учениця 8 класу Ковильненської ЗОШ, Роздольненський р-н; Світлана Чупрун, учениця 9 класу Гімназії № 1 м. Судак; Катерина Шевченко, учениця 8 класу НВК «Школа-ліцей» ім. 10-річчя Незалежності України м. Сімферополь;

II місце:

Софія Баскакова, учениця 9-А класу КНВК-ЗОШ 1 ступеня – гімназія № 2 ім. В. Г. Короленка; Борович Ніна, учениця 8 класу НВК «Школа-гімназія» № 39 м. Сімферополь; Наталія Гребонкіна, учениця 9 класу Ярполенської ЗОШ, Кіровський р-н; Марина Загребнюк, учениця 9 класу

Перевальненської ЗОШ, Сімферопольський р-н; Світлана Канівець, учениця 9 класу ЗОШ № 1 м. Керч; Юлія Конош, учениця 7 класу ЗОШ № 4 м. Керч; Катерина Курило, учениця 8 класу ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Аміна Оруджева, учениця 7 класу Рошинської ЗОШ, Джанкойський р-н; Саїдхалієв Юнус, Стрижак Денис, учень 8 класу ЗОШ № 42 ім. Ешрефа Шем'ї-заде м. Сімферополь; Фомін Роман, учень 8-А класу ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Рамзес Чалашев, учень 8 класу Трудівської ЗОШ Сімферопольський р-н;

III місце:

Евеліна Абдурафієва, учениця 7 класу Удаченської ЗОШ, Красногвардійський р-н; Максим Голубович, учень 9 класу Трудівської ЗОШ, Сімферопольський р-н; Тетяна Дейнега, учениця 8-В класу ЗОШ № 34 м. Сімферополь; Аліна Знаменська, учениця 8 класу ЗОШ № 26 м. Сімферополь; Олександр Карпеев, учень 9 класу НВК «Школа-ліцей» № 2 м. Армянськ; Кешиш'ян Анастасія, учениця 8 класу Гімназії № 1 ім. К. Д. Ушинського м. Сімферополь; Мальцева Олександра, учениця 9-Б класу ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Анастасія Орехова, учениця 9 класу Навчально-реабілітаційного центру для дітей з порушенням зору, м. Сімферополь; Дар'я Полюєнко, учениця 9 класу ЗОШ № 18 м. Сімферополь; Пристанська М., учениця 9 класу ЗОШ № 19 м. Керч; Данило Стогнієнко, учень 8 класу Красноперекопської ЗОШ № 4.

(серед учнів 10-11 класів + студенти)

I місце:

Аблязімова Аджіре, учениця 10 класу Василівської ЗОШ, Білогірський р-н; Олександр Андреев, учень 11 класу ЗОШ № 3 м. Алушта; Олександра Василенкова, учениця 10 класу НВК «Школа-ліцей» № 2 м. Армянськ; Марія Канівець, учениця 9 класу НВК «Школа-ліцей» № 2 м. Армянськ; Денис Метелін, студент 3-А курсу Кримського республіканського вищого навчального закладу «Художнє училище ім. М. С. Самокиша», м. Сімферополь; Кристина Позднякова, учениця 10 класу ЗОШ № 1 смт. Багерове, Ленінський р-н; Райковська Тетяна, учениця 10 класу ЗОШ № 24 м. Керч; Сергій Семілетов, студент III курсу Сімферопольського професійного будівельного ліцею; Струк Анастасія, учениця 11 класу НВК «Таврійська школа-гімназія № 20» м. Сімферополь; Ткаченко Н., КРПТНЗ «Керченський професійний ліцей сфери обслуговування»; Мавіле Харахаді, учениця 10 класу Навчально-реабілітаційного центру для дітей з порушенням зору, м. Сімферополь; Ганна Шепета, Сімферопольський ко-

ледж НУХТ; Євген Родигін, учень 10 класу, с. Кольчугіне, Сімферопольський р-н; Андрій Яшук, студент I курсу, Сімферопольське вище професійне училище електронного і промислового устаткування;

II місце:

Ельзара Аджикельдієва, учениця 11 класу Зуйської ЗОШ № 2 з кримськотатарською мовою навчання; Микола Айропетян, Феодосійське професійно-технічне будівельне училище; Лілія Артеменко, учениця 11 класу ЗОШ № 23 м. Керч; Климова Олександра, учениця 11 класу Табачнівської ЗОШ; Семілетов Сергій, Сімферопольський професійно-будівельний ліцей; Тетяна Циганок, Професійний ліцей м. Євпаторія;

III місце:

Олена Батуєва, 15 років, Воробієвська ЗОШ, Сакський р-н; Галя Вікторія, учениця 10 класу «Таврійської школи-гімназії № 20» м. Сімферополь; Світлана Добриченко, учениця 11 класу ЗОШ № 23 м. Керч; Єгор Жипа, учень 11 класу Окунівської ЗОШ, Чорноморський р-н; Анастасія Світоч, гр. 631, Керченське вище професійне училище судобудування і деревообробки; Ульяна Сидорук, учениця 10 класу Новопавлівської ЗОШ, Красноперекопський р-н; Вікторія Собко, учениця 10 класу НВК «Школа-гімназія» № 39 м. Сімферополь; Тетяна Трофимова, студентка 2 курсу КРПТНЗ «Сімферопольське вище професійне училище будівництва та комп'ютерних технологій»; Валерія Шведова, учениця 10 класу Гімназії № 11 м. Сімферополь.

* * *

НОМІНАЦІЯ «МАЛЮНОК» (очна форма)

(серед учнів 1-2 класів)

I місце:

Ваня Андреевич, учень 1 класу (с. Зернове); Іван Любінецький, учень 1-А класу Алуштинської ЗОШ № 2; Аліса Пантюхова, учениця 1-А класу Сімферопольської ЗОШ № 5;

II місце:

Смирнова Лілія, учениця 1 класу Сімферопольської ЗОШ № 5;

(серед учнів 3-4 класів)

I місце:

Анастасія Присяжнюк, учениця 3-А класу Сімферопольської ЗОШ № 34; Євген Цакун, учень 4 класу Рошинської ЗОШ, Джанкойський р-н; Анастасія Швець, Навчально-реабілітаційний центр «Надія»;

II місце:

Мер'єм Бекмамбетова, учениця 4-А класу Сімферопольської ЗОШ № 5; Ангеліна Кукса, учениця 3 класу Октябрської ЗОШ № 1, Красногвардійський р-н; Анна Кур'янова, учениця 4-А класу ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Анастасія Фокіна, учениця 4 класу Овощівської ЗОШ, Джанкойський р-н;

III місце:

Євген Барсуков, учень 4 класу Кіровського НВК «Школа-гімназія» № 2, Кіровський р-н; Марія Браматкіна, учениця 4-А класу ЗОШ № 5 м. Сімферополь; Мар'яна Черкесова, учениця 3 класу Рошинської ЗОШ, Джанкойський р-н; Віра Штернова, учениця 4-А класу ЗОШ № 5 м. Сімферополь; Давидова Вікторія, учениця 3 класу ЗОШ № 49, м. Севастополь.

(серед учнів 5-6 класів)

I місце:

Вікторія Дорох, учениця 6 класу Заріченської ЗОШ, Джанкойський р-н; Февзіє Яг'яєва, учениця 6 класу ЗОШ № 29 м. Сімферополь;

Сабіна Ільїна, учениця 6 класу ЗОШ № 41 «Космічний ліцей» м. Сімферополь; Софія Іванець, учениця 5 класу Молодіжненської ЗОШ № 1, Сімферопольський р-н.

II місце:

Анастасія Крюковська, учениця 6-А класу Гвардійського НВК «Загальноосвітня школа-гімназія 1-III ступенів», Сімферопольський р-н; Олександр Литвинов, учень 5 класу Мирнівської ЗОШ № 1, Сімферопольський р-н; Олександра Поштарук, учениця 5 класу Донської ЗОШ, Сімферопольський р-н; Ганна Стародубова, учениця 6 класу НВК «Школа-гімназія» № 25, м. Сімферополь;

III місце:

Дмитро Зареченський, учень 5 класу Зибинської ЗОШ, Білогірський р-н; Марина Мелешко, учениця 5 класу Ізмурднівської ЗОШ, Джанкойський р-н; Олександр Пелешко, учень 5 класу Гвардійської ЗОШ № 1; Єлизавета Пенерджи, учениця 6-Б класу ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Ушакова Софія, учениця 6-В класу ЗОШ № 5 м. Сімферополь; Єлизавета Фірсова, учениця 5 класу Рошинської ЗОШ, Джанкойський р-н;

(серед учнів 7-9 класів)

I місце:

Олена Азанова, учениця 8 класу ЗОШ № 29 м. Сімферополь; Батуєва Олена, учениця 9 класу Воробієвської ЗОШ, Сакський р-н; Тетяна Дейнега, учениця 8-В класу ЗОШ № 34 м. Сімферополь; Катерина Курило, учениця 8 класу ЗОШ № 18 м. Сімферополь; Катерина Кузнецова, учениця 8 класу Гімназії № 1 ім. Ушинського м. Сімферополь; Аміна Оруджева, учениця 7 класу Рошинської ЗОШ, Джанкойський район;

ТИМ ЧАСОМ...

ЯЛТИНСЬКИЙ МУЗЕЙ ЛЕСІ УКРАЇНКИ МОЖУТЬ ЗАКРИТИ?!

У зв'язку з анексією Криму Росією під питанням залишається подальша доля музею Лесі Українки в Ялті, на базі якого проходить фестиваль «Лесина осінь» і конкурс «Кримська пляєда».

Спілка театральних діячів України вже традиційно проводить тут конкурс молодих українських акторів на найкраще читання творів Лесі Українки. Як повідомили ZN.UA у НСТДУ, у найближчому майбутньому (з урахуванням нинішньої ситуації на півострові) подібний конкурс навряд чи можливий в Ялті. Найімовірніше, він переміститься до Луцька або Новоград-Волинського, місць, також пов'язаних з життям і творчістю Лесі.

Співробітники Ялтинського музею не ризикують давати великі коментарі та просять почекаати хоча б місяць, доки ситуація більш-менш проясниться: «Поки що самі не знаємо, що відбувається. І не знаємо, що буде з нами завтра... Зараз якийсь перехідний період. Загалом, нам нічого не говорять про майбутнє».

Водночас до музею Лесі Українки часто навідується російські телекомпанії: знімають тріщини в будинку, його залуплений

дент 3-А курсу Кримського республіканського вищого навчального закладу «Художнє училище ім. М. С. Самокиша», м. Сімферополь; Анна Шепета, студентка 22-Б Сімферопольського коледжу Національного університету харчових технологій; Андрій Яшук, студент I курсу, гр. 12, Сімферопольського вищого професійного училища електронного і промислового будівництва; Маргарита Сучкова, учениця 10 класу Гімназії № 11 ім. К. А. Тренюва, м. Сімферополь;

II місце:

Лілія Абілева, учениця 9 класу ЗОШ № 42 ім. Ешрефа Шем'ї-заде, м. Сімферополь; Валерія Бурлакова, учениця 8 класу Гвардійської ЗОШ № 1; Ольга Бондекшева, учениця 8 класу НВК «Школа-ліцей» ВКЛ № 41 м. Сімферополь; Ганна Гаряга, учениця 8 класу ЗОШ № 18 м. Сімферополь; Гусева Карина, учениця 8-Б класу ЗОШ № 8 м. Сімферополь; Марина Загребнюк, учениця 9 класу Перевальненської ЗОШ; Кешиш'ян Анастасія, учениця 8 класу Гімназії № 1 м. Сімферополь; Анастасія Орехова, учениця 9-Б класу Навчально-реабілітаційного центру для дітей з порушенням зору, м. Сімферополь; Ганна Тищенко, учениця 7-Б класу Грушівської ЗОШ, м. Судак;

III місце:

Ніна Борович, НВК «Школа-гімназія» № 39; Найле Заредінова, учениця 9 класу Медведівської ЗОШ; Аліна Знаменська, учениця 8 класу ЗОШ № 26 м. Сімферополь; Аліна Медведева, учениця 8 класу спеціалізованої ЗОШ № 24; Валерія Петровська, НВК «Школа-гімназія» № 39 м. Сімферополь.

(серед учнів 10-11 класів + студенти)

I місце:

Вікторія Галя, учениця 10-А класу НВК «Таврійська школа-гімназія № 20», м. Сімферополь; Карина Макарук, учениця 11 класу Родниковського НВК, Сімферопольський р-н; Сергій Семілетов, студент III курсу гр. 2, Сімферопольський будівельний ліцей.

II місце:

Олександр Андреев, учень 11-А класу Алуштинської ЗОШ № 3; Катерина Кочунова, учениця 11-А класу Алуштинської ЗОШ № 3; Христіна Пovalьчук, учениця 10 класу Октябрської ЗОШ, Красногвардійський р-н; Анастасія Струк, учениця 11 класу НВК «Таврійська школа-гімназія № 20», м. Сімферополь; Карина Макарук, учениця 11 класу Родниковського НВК, Сімферопольський р-н; Сергій Семілетов, студент III курсу гр. 2, Сімферопольський будівельний ліцей.

вигляд. Мовляв, подивіться, як Україна «піклувалася» про свої культурні цінності.

У різні періоди співробітниками Ялтинського музею було відправлено близько сотні листів до різних державних інстанцій України, до всьляких фондів — з проханням вберегти будинок від руйнування. Але ніхто так і не відгукнувся. Паралельно «на заздирість» Лесі бізнес-структури РФ кидали величезні гроші на відновлення «Білої дачі» Антона Чехова у тій самій Ялті.

Частина співробітників музею Лесі припускає, що у зв'язку з обставинами, що склалися, робота цього українського музею в Ялті може бути припинена — аж до консервації об'єкта.

Ялтинський музей — один з чотирьох в Україні, що увічнює геніального автора «Лісової пісні». Як відомо, в Криму поетеса прожила три роки, два з них — в Ялті. Тут народжені її прекрасні твори: «Кассандра», «Над морем», «Кримські спогади».

Ще 1993 р. під впливом української громадськості колишня експозиція «Леся Українка і Крим» знайшла інший статус — «Музей Лесі Українки».

МЕЛОДІЇ ЧОРНОЇ ГОРИ

Його родинне гнізечко тулилося в межирі'ї попід Чорною горою, звідки в негожу днину доносився її гнів, а в сонячний полудень — мелодії троїстих музик, що збереглися в цих горах ще від Довбушевих часів. І поночах тут відбивалися в гірських скелях стріли довбушевих легенів, що боронили свої землі від польського гніту, а відтак ночували біля ватри попід правичними смереками і перед сном неслися як вихор у запальному дикому танці «Аркан». Може, оці давні відгомони предків нескореної Гуцульщини і формували світогляд юного парубка Володимира Тимчука і стали основним факелом при виборі професії. Його рід з діда-прадіда ростив маржину, сіяв жито, будував гражди і виховував дітей... А ще — садив сади-виногради і чорнобривці попід вікнами. І кохався у співах та хороводах.

Отож. Акурат отой відгомін Довбушевих змагань і борінь вояків Української повстанської армії, нескорений дух Гуцульської Республіки спонукали легена до вибору професії військового і дослужитися до чину майора, не оминаючи громадських діянь і боротьби за українську незалежність. А в душі у Володимира Тимчука завжди брили поетичні струни і увінчалися вони першою ліричною збіркою, а тепер за нею і поквалілася перша книжечка Володимирівної прози, яка шукає свою стежину до українського читача.

Жанр оповідання стоїть найближче до поезії, до переживання. Автор

своїми творами зумів глибоко дістати до людських почуттів. Прикмети художнього письма Володимира Тимчука — це правдою народного слова оповідати про життя військових. І це йому найкраще вдається, бо він ніс військову службу в армії Радянського Союзу та армії України. Він це пережив, перебачив, переживав, пересіяв через решето, відкинув половину і подав читачеві як на десерт. Саме з цього циклу варті уваги його новели «Військовий», «Перевірка», «Кличка», «Доля людини», «Майстер»...

Володимир Тимчук добре знає силу впливу живого слова, вмє розкрити його глибинні можливості, його емоції... Він обирає собі найближчі, найрідніші теми, в яких ідеалом є доброта, самовідданість, милосердя людської душі в найрізноманітніших проявах. Часто-густо використовує в своїй творчості чимало прислів'їв і приказок, які збереглися в його пам'яті ще з батьківського краю.

Письменник всіляко заохочує в своїх героїв пробудження характеру, як і взагалі вміння постояти за себе, зробити рішучі кроки, вчинки, бути готовим відплатити за раніше скоєну кривду. Це яскраво відображено в його новелі «Система», яку також непохибно можна віднести до циклу військових. В ньому молодий лейтенант не може виявити покору з корупцією, але в корупції задіяні високі посадові особи (навіть дружина прокурора) і в кінцевому наслідку система ура-

дила знищити борця за справедливість. Лейтенант опиняється у лікарні, бореться за життя, обдумує свої вчинки і доходить до умовиводу: «...На операційному столі та на палатній койці Олександр утвердив себе у виборі: «Або я — їх, або вони — мене! Ніякого компромісу!».

Але перед тим, як показати життя військових сучасної української армії, Володимир Тимчук звертається і до теми УГА та УПА. Із цього ряду впадають в око такі поводи, як «Бандерівка», в якій автор вмєло випише долю української дівчини Дарії Орлик, котра за свою підпільну діяльність в армії УПА перенесла тяжкі тортури на допитах, відбула каторгу в московських концтаборах, втратила коханого — українського повстанця, але незламний дух спротиву, волі, непокори зуміла зберегти в собі і вистояти ворогам на зло.

Проте в серці Володимира Тимчука живе Гуцульщина — той райський куточок землі нашої, який зберігся впродовж віків, як казкова мить. Тут письменець дає серцю волю і змальовує найкращими мазками, як художник на полотні, неперевершеними картини карпатського краю, як у новелах «Пішки до Криворівні», «Душу усопшого»... В його новотворах віднаходимо багато гарних порівнянь: «гори-города падали з плечів» або «вітри носяться по верхах, вкритих смереками, ліщиною, по чистих косовицях і ти ніби видиш одночасно припливи-відпливи довколишніх морів». Чи:

«Онде визирає блискуче око криниці. Летиш до неї, аби напитися студеної води, запізнавши в ній смаки дитинства...» («Пішки до Криворівні»). І самому автору, Володимир Тимчуку, нераз хочеться зчурнути із сучасного європейського міста Львів у рідне село Ясіня під Чорногорою, аби напитися води з батьківської криниці — з криниці материнської любові.

Володимир Тимчук у своїх творах прискіпливо вимальовує кожен образ, кожне порівняння, вмєло підбирає кожне слово і, мабуть, тому в його оповідях немає нічого зайвого. Він ніби за руку водить читача по гуцульських селах і міських кварталах, по військових частинах. Значна частина новел Володими-

ра Тимчука має напутий характер. Особливо це стосується природи, навколишнього середовища. І серед них цікавою є новела «Білка», в якій автор мовою художнього слова відтворив образ пані, котра щоразу квапиться в парк, аби пошукати в ньому горішчок до горішка і викликати з дерев білочок та нагодувати їх. Автор замислюється: «Хвилує одне, хто ж принесе горішків, коли одного разу пані не прийде».

Володимир Тимчук вмє в прозаїчному, буденному, здавалось би, житті, підмітити те, чого не зауважують інші. Наприклад, цікавим є оповідання «Трамвай», в якому читаємо: «Його ритм нагадував стукіт серця кремезного діда десь високо в горах». З-поміж інших новотворів письменника вирізняються оповіді про видатних діячів української культури Миколу Колесу, Павла Вірського. Пробує свої сили автор і в коротких п'єсах, ба, навіть в драмах. Серед них убачаємо мінісценку до 150-ліття Євгена Петрушевича «Народ мій буде» та сценарій вистави до 120-ліття полковника Євгена Коновальця «Цукерки для полковника». І тут хоч-не-хоч пригадуються слова нашого славног Григора Тютюнника: «Гарна книжка створює настрої». Можу з переконанням мовити, що збірка новел Володимира Тимчука таки створює настрої, і певен, що вона таки знайде свого читача.

Дмитро ПОЖОДЖУК,
заслужений майстер народної творчості України
село Космач Косівського району
Івано-Франківської області

ВИЩІЙ ПІЛОТАЖ ІЛЮСТРАЦІЇ

— Третій день з моменту формування експозиції ходжу, дивлюся і бачу величезне інформаційне поле, чудові роботи, віртуозну техніку. Це — вищий пілотаж ілюстрації, — сказав на відкритті виставки «Кримські художники книги» в Будинку художника Сімферополя голова Кримської республіканської організації Національної спілки художників України, заслужений художник України Микола Моргун.

Дві попередні виставки книжкової графіки відбулися в 1988 і 1994 роках. Однак у такому великому обсязі, як нині: 400 експонатів 74-х художників з усіх регіонів півострова, цей вид образотворчого мистецтва презентується глядачеві вперше.

— Цей задум виник у мене рік тому як пам'ять про період, коли я працювала у видавництві «Таврія» і в підготовці книг до випуску брало участь багато кримських художників, — розповідає мистецтвознавець Людмила Бородин.

Книжкова графіка в Криму, за її дослідженнями, існує з початку минулого століття і включає такі відомі імена, як Костянтин Богаєвський, Максиміліан Волошин, Костянтин Арцеулов, Микола Самокиш, Олена Самокиш-Судковська, Михайло Казас, Микола Таїров, Ростислав Голяховський... Наприклад, К. Арцеулов, молодший і улюблений внук І. Айвазовського, з дитинства встав у себе атмосферу його майстерні і вже у десять років легко малював морські пейзажі. Однак свою долю він пов'язав не лише з живописом, як того бажали дід і мама, а з суто чоловічою професією батька — головного корабельного інженера Севастополя. Курсантом Севастопольського морського корпусу він відвідує самодіяльну ізолюбну лейтенанта Павла Павлінова, який згодом став відомим графіком, а потім, уже в Петербурзі, працюючи на авіаційному заводі і захоплюючись авіацією, він ходить на уроки до Л. Бакета, В. Добужинського та Є. Лансера — найвизначніших майстрів місцевої графічної школи.

Ставши весвітньо відомим льотчиком нарівні з Петром Нестеровим, Костянтин Арцеулов усе життя займався і образотворчим мистецтвом, оформив більше п'ятдесяти книг. Найзначнішою його роботою в книжковій графіці стали ілюстрації 1914 року до книги «Кримські легенди» свого знаменитого сусіда по дачі в Отузах, професора Н. Маркса. У них художник виявив себе глибоким знавцем природи Криму і народних звичаїв. Факсимільне видання цієї книги, що пізніше неодноразово перевидувалася, демонструється на виставці поряд з друкованими випусками кримських легенд у художньому оформленні таких майстрів пензля, як Ю. Белькович, Е. Грабовецький та інші, а також рідкісними книгами кримських художників, наданими для експонування республіканською науковою бібліотекою «Таврика».

Традиції в мистецтві ілюстрації, вигадливо переплітаючись з авторською фантазією, від патріархів Івана Айвазовського та Архипа Куїнджі переходять до Миколи Барсамова, Степана Мамчича, Володимира Соколова, Петра Столяренка і багатьох інших митців, розтікаючись, як животворні струмки, пронизуючи творчість наступних поколінь художників.

Ця виставка, що спочатку концептуально планувалася як ретроспективна, в процесі наповнення експонатами трансформувалася в проект «Три в одному». За її художніми творами від мініатюрних ілюстрацій до великих макетів і плакатів можна повернутися в минуле, побувати в сьогоденні та заглянути в майбутнє. Дивишся і дивуєшся: наскільки багата людська фантазія, різноманітна графіка як суто мистецтво та її втілення в книжковому продукті! Її навіть продукцією називають з лінгвістичною поправкою: «творча поліграфічна робота». Імена одних художників уже давно звучать поряд з авторами книг в оформленні обкладинок: Микола Дудченко, Олександр Іванченко, Анатолій Шорохов, Зарема Трасінова... Інші, а це представники молодого покоління, студенти Кримського інституту інформаційно-поліграфічних технологій Української академії друкарства та Кримської філії Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури, лише починають свій шлях у захоплюючий, мудрий і безмежний світ книг. І ця виставка для них — своєрідний майстер-клас від метрів жанру, кожне слово чи ілюстративна мініатюра яких — немов сторінка з підручника спеціалізації.

Зупиняюся біля експозиції Василя Жерибора. Знаю його як видавця, що спільно з сином Денисом випускає чудову серію живописних альбомів «Художники Криму».

— Крім того, що малюю, я повністю освоїв поліграфічний процес, — розповідає художник. — І якщо в ньому талант творчої особистості поєднується з фінансовими можливостями, тоді отримуємо гарний результат.

Новачкам він рекомендує прагнути до знання офорту і ліногравюри, бо книжковий матеріал диктує саме таку форму художньої роботи. Його власну манеру ілюстрування книг розкриває на виставці серія малюнків за творчістю О. Пушкіна «Прекрасні ви, береги Тавриди!», «Золотий ключик, чи Пригоди Буратіно» Л. Толстого, «Маракотова безодня» А. Конан-Дойля і «Карадаг заповідний» з пейзажами, що відповідають кожному з дванадцяти місяців року.

Експонати, якими заповнені три виставкові зали першого поверху, створено в різних манерах. Вдивляючись в їхню багату стилістичну палітру, бачиш, як художник наочно пояснює глядачеві прозовий чи поетичний твір. Літературу взагалі багато в чому не можна зрозуміти без образотворчого ряду.

Не випадково Олександр Пушкін поряд з поетичними текстами часто власноруч малював графічні зображення своїх героїв, зокрема портрети графинь. Микола Гоголь сам створив обкладинку до свого роману «Мертві душі». У період Кримського ханства книги ханів також супроводжувалися ілюстраціями.

Графіка, що розкриває зміст прочитаного, а іноді, залежно від індивідуальності художника, і доповнює його, — складна і водночас простіша порівняно з живописом. Матеріалу — паперу і фарб потрібно менше. Вона ближче від інших видів образотворчого мистецтва знаходиться біля людини, адже ми з дитинства бачимо її в книгах, де малюнків більше, ніж текстів. А нині можливості художників в їх оформленні ще більше розширилися за рахунок комп'ютерних і копіювальних приладів. Вони спростили технічний процес, але не відмінили творчої інтерпретації задуму, що підкладно лише самому художнику, його таланту і майстерності.

Тиражі нинішньої поліграфічної продукції — книг і журналів — в основному невеликі. Однак за найменуваннями їхня кількість зростає. І це — інформаційне поле, на якому базується один із інструментів образотворчого мистецтва, надає сьогоденні художникам більше можливостей для прикладної реалізації свого професіоналізму. Для цього потрібно лише захопитися книгою, її мудрістю і полюбити читача від юного до найстаршого віку.

Стимулом до цієї творчості і майданчиком для апробації ідей може стати, за пропозицією художників, проведення в Криму триєнале книжкової графіки. І першим кроком у цьому напрямку можна вважати цю масштабну всекримську виставку, учасники якої вирішили об'єднати свої зусилля для видання її каталога.

Валентина НАСТІНА

3 НОВИХ КНИГ

Федір Степанов. Обрис (Очергання). Поезії (білінгва). Авторизований переклад з української Віктора Красікова. Сімферополь, КРП «Кримнавчпеддержвидав», 2014.

Цілком очевидно, що ця книга поезій двома суміжними східнослов'янськими мовами (українською та російською) досі не мала тут, у Криму, подібного прецеденту. Під однією обкладинкою зібрані два односторонні на ниві сучасної поезії, котра неабияк засвідчила як їхні неординарні творчі уподобання, так і філософський племін нашого бурхливого сьогодення.

Видана солідно — 160 сторінок віршового тексту і 30 сторінок світлин, серед змистового ареалу — дві поеми («Кадеш», на історичну тематику, та «Шевченкова свіча» — до 200-річчя нашого Пророка). Книга наскрізь пронизана різноплановою лірикою, відчасти любовною. Вона є промовистим ерзацем корисної співдружності на відміну від заполітизованої тарбарщини і стане надійним маяком у морі людської доброчинності.

Федір Степанов і Віктор Красіков

ДЛЯ КОГО ПИСАВ ТАРАС ШЕВЧЕНКО?

Здавалося б, порушувати це питання сьогодні... дивно. Тим часом його порушувати доводиться: воно — на середохресті, на перетині історії й сучасності. Більше того, в умовах сучасності особливого загострюється. В усякому разі, осмислюючи гранично актуальну тему «Шевченко і ми», мусимо мати чіткіші, тобто конкретні уявлення про те, як він читався, зокрема, й у нас в Україні. Масові видання «Кобзаря», що, нарешті, не сходять з полиць книгарень та кіосків, хоч і є фактом, однак фактом, який ще треба б дешифрувати. І, даруйте, є підстави для сумніву в тому, що ми вже маємо бажаного читача Шевченка. Інакше — будь він, справжній його читач, у реальності — чи дійшли б ми того національного нігілізму, з проявами якого стрічаєшся на кожному кроці. Особливо нині, на зламному етапі перебудови!

Історична і соціальна еволюція Шевченкового читача аж до сьогодні, передусім українського читача, — значна, але ледь окреслена наукова проблема. Інтерес, популярність, слава, безсмертя — віхи цієї еволюції, що була не суціль тільки висхідною. Започатковується ж вона, зрозуміло, ще в творчій свідомості самого поета, у процесі його становлення як поета і особливо загострюється, краще, мабуть, сказати — різко усвідомлюється на засланнях.

Солдатчина. Неволья. Майже суціль глуха духовна самотність. І важкі думи про долю — власну долю і долю творчості...

Мені, було, аж серце мліло, — Мій боже милий! як хотілось, Щоб хто-небудь мені сказав Хоч слово мудре; щоб я знав, Для кого я пишу? для кого?..

1849 року на Кос-Аралі, коли з самої душі лилися ці слова болю й розлуки, Шевченко не міг знати достеменно, що поезія його живе і швидко поширюється в народі. «Тарас Григорович як поет, — свідчить 1844 року В. Ковальов, — мав уже велику популярність серед своїх земляків». «Київська інтелігенція, краще сказати, плодюча її частина, — про 1847 рік посвідчує П. Куліш, — обгорнула українського барда глибоким почитанням». Сам же автор, як видно, мучився

невідомістю:

*Либонь, уже десяте літо,
Як людям дав я «Кобзаря»,
А їм неначе рот зашито.
Ніхто й не гавкне, не лайне,
Неначе й не було мене.
Не похвали собі, громадо, —
Без неї, може, обійдусь, —
А ради ждуть тебе, поради!
Та, мабуть, в яму перейду
Із москалів, а не дїждусь!*

Звернення до громади, здавалося б, вносить ясність щодо бажаного поетові адресата і читача. Але автор швидко руйнує ілюзію простоти проблеми, наприкінці цього вірша потаємно свій неспокій в он який спосіб: *Нічого, друже, не журися! В дулевину себе закуй, Гарненько Богу помолися, А на громаду хоч наплюй! Вона — капуста головата. А втім, як знаси,*

*пане-брате.
Не дурень, сам собі міркуй.*

«Для кого я пишу?». Відповідь на це поетове запитання і тоді, й пізніше видається складною, часом і суперечливою. Пригадаймо, як свого часу дискутували, ці селянський він поет. Кожен час вносить у неї додаткові мотивування. Так, 1940 року І. Айзенштот, порушуючи цю читацьку проблему Шевченка і виходячи з певних доміант літературного мислення саме свого часу, думав так: «Уявлюваний читач Шевченка, оскільки його обличчя вимальовується зі сторінок «Кобзаря», — це спільник, однодумець поета, це, так би мовити, alter ego самого Шевченка, такий самий ширший і переконаний демократ, такий самий палкий революціонер, як і він». Але зі сторінок «Кобзаря», з цілої творчості Шевченка це обличчя уявлюваного адресата постає не зовсім у такому абрисі.

«Для кого я пишу?». Це запитання може здатися взагалі неістотним, якщо не враховувати того, що за ним стоїть принципово важлива, і саме для української літератури, проблема XIX, та й не тільки XIX століття, яку вже і 1900 року з прикритістю констатувала Леся Українка: «...Наша література і критика живуть в ненормальних обставинах — вони перш усього не мають за собою справжньої читаючої публіки». Це спричиняло, м'яко кажучи, дисконформ письменницького самопочуття, що часом

доходив до комплексування. Як відомо, глибокі причини такого становища полягали в нерівноправності національній: царат регулярно і старанно дбав, щоб «малороси» не забувалися. Право на літературу мовою, як ми б тепер сказали, корінної національності доводилось відстоювати з великими труднощами і втратами. Звідси виснажливі суперечки про те, чи вдатна українська мова для літератури взагалі? Якщо вдатна, то яка та література мусить бути? Про кого? Для кого? Для селян чи для інтелігенції? — на цьому питанні, здається, чи не найбільш чітко і чи не найдовше точилися дискусії.

Впадає в око, що для Шевченка цієї проблеми, найімовірно в такому загостреному вираженні, начеб не існувало. Він у цьому плані ніби випадав з українського літературного процесу не лише суб'єктивно, в час творчості, а й об'єктивно, пізніше. Ні, свідчень про погляди Шевченка на соціальну структуру суспільства, а відповідно і про певні завдання творчості в цьому плані багато. «Пишіте, подайте голос за эту бедную, грязную, опаскуженную чернь! За этого поруганного бессловесного смерда!» (5 вересня 1857 року). Він опікується «середнім полуграмотним сословием», «середнім классом»: «...Это огромная и, к несчастью, полуграмотная масса, это половина народа, это сердце нашей национальности...» (26 червня 1857 року). Говорить Шевченко і про «высшее общество», хоч воно нечисленне, а головне — застаріле в своїх моральних хворобах, які лікувати треба «героическими средствами». «Да и имеет ли какое-нибудь значение наше маленькое высшее общество в смысле национальности? Кажется, никакого» (Там же). Отже, чіткість соціальних уявлень. Ясність творчих цілей. Але... специфічність адресування власної творчості, зокрема поетичної.

Так би мовити, збірний образ тих, кому поет адресував її, справді можна, як мотузку, реставрувати. І. Айзенштоткові здалося, що це спільник, однодумець, демократ і навіть революціонер. Не схоже. Ближче до істини alter ego Шевченка, з яким він, особ-

ливо на заслання, неначе зв'язався: *Посиджу трошки, погуляю.
На степ, на море подивлюсь.
Задаю дещо, заспіваю
Та й знов мережать заходжусь
Дрібенько книжечку...*

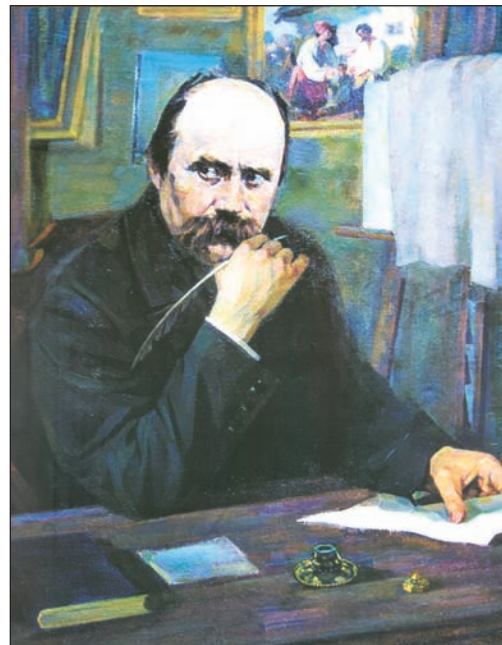
На гадку про адресата, безсумнівно, наводить такі поетові звернення, як «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм». Але й це потребує уточнення і в часовому вимірі (три перші поняття), і в «географічному» — землякам, — зрозуміла річ, у національному. До речі, не випадково ще всередині минулого століття виникла тема «общечеловеческого смысла» (М. Костомаров) творчості Шевченка. Про національне «братолобіє», як пафос цієї творчості, писав О. Огоновський, і він почав мав рацію, хоч ми, здається, дружно картаємо його, хоча б за такі ось «пацажі»: поет «своею любов'ю (хотів) обіймати також своїх ворогів, мусив їм від серця простити». Одне слово, тут багато перипетій, ще багато не зовсім ясного.

А що ж сам поет?

У його поглядах на адресата, відтак і на читача, ясна річ, була своя еволюція. Не без значення, приміром, у «Царях» (1848) робиться «поправка» в творчих інтересах і настановках: *Бо як по правді вам сказать,
То дуже вже й мені самому
Обридли тії мужики,
Та паничі, та покритки.
Хотілося б зогнать оскому
На коронованих главах,
На тих помазаниках божих...*

Шоправда, вступ до поеми (цитований) витримано в іронічному тоні розмови з музою, «старенькою сестрою Аполлона». Отож «обридлі мужики» далеко від прямого значення (як, зрештою, й інші прямі посилення на адресата, тлумачити які слід обережно). Але і своє значення це таки має, — адже «про кого» так чи інакше передбачає і «для кого».

Період заслання, повторимо, особливо загострив у свідомості поета важливість відчутного результату творчості. Герметизм духовного існу-

самого, А більше ба-
читься нікого?..». Ос-
танне — із знаком пи-
тання. І знов — у цьо-
му ж вірші «Не нарі-
каю я на бога...»:

*Чи не дурю себе
я знову
Своїм химерним
добрим словом?*

*Дурю! Бо лучше
одурить
Себе-таки, себе
самого.*

*Нїж з ворогом
по правді жить
Гвсує нарікати на бога!*

Та ні, окрім себе са-
мого, є ще люди. Ради
них твориться:

*Нащо ж себе
таки дурить?
Ходімо в селища,
там люде,
А там, де люде, добре
буде.*

вання доводив до відчаю:

*Нема на що подивитись,
З ким поговорити...*

Іще:

*А тепер не маю навіть
З ким поговорити!*

*Тяжко мені, боже милий,
Носити самому*

Оці думи...

А все ж... а все ж лишається

на дні душі надія:

О господи!

*Дай мені хоч глянуть
На народ отой убитий,
На тую Україну!*

Помітно: всюди, де поет

хоч якось нагадає про мож-

ливого читача своїх «мере-

жань», постає цей образ —

Україна. Ось продовження

вже цитованих рядків:

*Для кого я пишу? для кого?
За що я Вкраїну люблю?*

Чи варт вона огня святого?..

Ще і ще мотив цей повто-

рюється:

*Може, мені на чужині
Лежать легше буде;*

*Як іноді в Україні
Задумати будуть.*

*Бо серце холоне.
Як подумаю, що, може,
Мене похоронять
На чужині, — і ці думи
Зо мною сховають!..*

*І мене на Україні
Ніхто не задає!*

І у вступі до «Неофітів»,

услід за посвятою М. С.

Щепкіну:

*Мовлю, ридуючи, пошли,
Подай душі убогій силу.*

*Щоб огнем заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило.*

*І на Україні понеслось,
І на Україні святилось
Те слово...*

«Щоб людям серце розто-

пило...». Люди, разом з Укра-

їною і громадою, — ще один

істотний для поета адресат.

Думаючи про «доцільність»

творчості, поет часом дохо-

дить до розпачу: «Та сію сло-

во... І дурю! Себе-таки, себе

Там будем жить,

людей любить.

Святого господа хвалить.

«Рассказываю себя людям»,

— пише Шевченко В. Репні-

ній наприкінці листопада

1843 року. І ще, тут же: «Я

страдал, открывался людям,

как братьям...». Важко твер-

дити, що це була вже свідо-

ма, далеко наперед визначе-

на програма загальнолюдсь-

кого адресування творчості,

однак, що всі ці риси поето-

вої творчості, взяті в сукуп-

ності, істотні — сумніву не-

має. «Рассказывая себя лю-

дям», ділячись з ними, як з

братами, власними страждан-

нями, будучи самим собою в

любві й ненависті (а це,

мабуть, доміанти Шевчен-

кової творчості), — він адре-

сувався до свого народу і

людства. І так став світовим і

вічним.

Звичайно, коли йдеться про

поета світового, більше того,

коли йдеться про поета-про-

рока (а це ж факт, що «Коб-

зар» уже став, а тепер має

вдруге стати Біблією украї-

нського народу), — може ви-

датись і зовсім незначним

оцею «суб'єктивно-авторсь-

кий аспект» адресування

Шевченкової творчості. Про-

роцтво — це щось таке, що

здіймається над адресатом,

читачем (хоч якими б вони

були) на височині майже не-

досяжну. А все ж це поетове

суб'єктивне, може, іноді й

підсвідоме уявлення про того,

кому він якнайдовірливіше

мовить своє слово, адресує

творчість, шле пророцтво,

принаймні для історика літе-

ратури важливе. Воно про-

ливає додаткове світло не

лише на функціональну спе-

цифіку української літерату-

ри, а й на сутність творчості

Т. Г. Шевченка, допомагає

глибше збагнути її.

Григорій СИВОКІНЬ

У рамках святкування 200-річного ювілею Тараса Григоровича Шевченка співробітники бібліотеки-філії № 7 ім. Т. Г. Шевченка ЦБС для дорослих м. Сімферополя Наталя Каржавіна та Наталя Садій провели у відділенні соціально-побутової адаптації пенсіонерів та інвалідів Залізничного району по-

етичну годину «Шляхами Великої долі».

Присутнім розповіли про життєвий і творчий шлях Тараса Шевченка. Поетична година супроводжувалась показом робіт художника і читанням його віршів. Захід викликав живий відгук аудиторії, слухачі ставили запитання і ділилися своїми враженнями.

«ШЕВЧЕНКОВІ ДУМКИ ПЕРЕЖИВУТЬ ВІКИ!»

До Міжнародного дня дитячої книги в Національній бібліотеці України для дітей відбулося свято «Шевченкові думки переживуть віки!», яке завершило Всеукраїнський тиждень дитячого читання.

Святкова програма розпочалася з відкриття фотовиставки кращих робіт Всеукраїнського фотоконкурсу «Map-Ukraine Шевченкіана», в якому взяли участь більше півтисячі дітей з усіх куточків України.

Центральною подією дня стало поетично-мистецьке свято «І лине над землею Шевченкове святе слово...». Під час урочистості зі сцени бібліотеки лунали поезії, пісні та вірші Тараса Шевченка у виконанні читачів бібліотеки, учасників театру-студії «Мандрі» та вихованців Київської спеціалізованої музичної школи-інтернату ім. М. В. Лисенка.

З привітанням до всіх учасників звернулися перший заступник міністра культури України — Олеся Островська-Ліута та генеральний директор Національної бібліотеки Укра-

ни для дітей Алла Гордієнко. Також дітей привітали народний депутат України, секретар Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики і праці Андрій Павловський, президент Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів Олександр Афонін та письменник, головний редактор журналу «Однокласник» Сергій Іванюк.

Завершилося свято «Молитвою за Україну», яку виконав Камерний дівочий хор Київської спеціалізованої музичної школи-інтернату ім. М. В. Лисенка, до якої приєдналися усі присутні в залі.

Довідково. 2 квітня відзначається Міжнародний день дитячої книги — свято, встановлене за рішенням профільної Міжнародної ради з питань дитячої книги (International Board on Books for Young People, IBBY), яке відзначають ще з 1967 року.

Датою для святкування Міжнародного дня дитячої книги був обраний день народження Ганса Християна Андерсена. Основна мета свята — заохочення до дитячого читання, яке є ефективним інструментом духовного та інтелектуального розвитку людини.

ШЕВЧЕНКО МОВАМИ НАРОДІВ КРИМУ

5 квітня в Севастополі відбулася церемонія нагородження учасників акції, яку було розпочато в грудні минулого року Малою академією наук учнівської молоді (МАНУМ). Упродовж трьох місяців у тісній співпраці з Асоціацією національно-культурних меншин міста «Анкос» та зі школами міста велася робота з підготовки та запису на студії МАНУМ школярів, які могли прочитати твори поета світового рівня мовами народів Криму.

До акції долучилось 55 учнів, представників різних національно-культурних товариств. Серед них — і вихованці спеціалізованих шкіл, де вивчають іспанську, французьку, німецьку, англійську мови, а також діти, які приїхали до Севастополя з Голландії, Кореї, Ізраїлю, Кіпру, були й араби. Полум'яне слово Кобзаря об'єднало греків, болгар, білорусів, росіян, поляків, чехів, хорватів, грузин, вірмен, азербайджанців. Чимало учасників читали Тараса кримськотатарською, навіть кримчацькою, що ледве жевріє, і, звісно, українською мовами.

На церемонію нагородження в Палац дитячої та юнацької творчості завітали учні загальноосвітніх навчальних закладів міста, їхні батьки, учителі, директори, члени національно-культурних товариств.

З вітальним словом до учасників акції звернувся начальник Управління освіти і науки Севастополя Віктор Оганесян: «Ми живемо в місті, де спочатку панує доброта, терпимість, толерантність і тільки потім — так зване національне питання. Давайте зробимо свято рідної мови традиційним: Тарас Шевченко — на 15-ти мовах світу, Олександр Пушкін — на 15-ти мовах світу... і так далі. Ви, діти, вивчайте насамперед російську, українську, кримськотатарську мови, а також інші».

Наталія Журавльова, заступник начальника Управління освіти і науки, звертаючись до молоді, акцентувала увагу на тому, що проведена акція пробудила в багатьох школярів бажання вивчати рідну мову, традиції свого народу, а головне — відчувати

свою причетність до рідного етносу.

Заступник директора Інституту післядипломної освіти Ірина Михайлова подякувала організаторам акції за плідну співпрацю і такий гарний результат.

Брали слово також представники різних національно-культурних товариств. Зокрема, голова болгарської громади С. Бучков зазначив, що болгарські та слов'янські народи єднає бажання жити під чистим, безхмарним небом, процвітати в мирі та злагоді між усіма народами легендарного Севастополя. У виступах пред-

ставників чеської, грецької, таджицької, єврейської, кримськотатарської, польської, німецької

та інших спільнот — щира подяка організаторам акції за можливість доторкнутись до рідної культури і надія на майбуття.

Зацікавлено слухали Тетяну Малко, ученицю 10 класу гімназії № 5, та її керівника з МАНУМ Світлану Левон — учасників Всеукраїнського конкурсу «Розкрилля душі», присвяченого 200-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка. У своїй творчій роботі автори порушили питання: чи розкрилось слово Кобзаря дух севастопольської юні? І, як виявилось, передбачили, що дух Великого поета згуртував севастопольців. З Києва Тетяна Малко привезла високу винагороду — диплом II ступеня.

Особливого схвалення отримав і спеціальний фільм «Шевченко мовами народів Криму», що створили Світлана Скрипні-

ченко, керівник дитячої телестудії «Клас-ТВ» МАНУМ, та її учениця Галина Білоконна.

Кожного учасника акції, кожного представника національно-культурної меншини було нагороджено грамотами Управління освіти і науки та дисками з фільмом.

Не залишилися без уваги й переможці міського конкурсу читців. Їм вручили українські книги, що збирала Оксана Кротюк, літературний редактор київського журналу «Малютко», разом із друзями.

Просвітницька акція вкотре підтвердила, що севастопольці багаті на таланти та єдині в прагненні жити в мирі та злагоді.

Світлана ЛЕВОН

м. Севастополь

Переможець Всеукраїнської акції «Мій Шевченко» учень 5 класу ЗОШ № 31 Владислав Діброва

«ВІД МАРКІЯНА ДО ТАРАСА»

Тарас Григорович Шевченко — поет, художник, прозаїк, драматург, автор книги «Кобзар», наш Великий Пророк, яким гордимось і якого пізнаємо з кожним днем... З нагоди 200-річчя від дня його народження громадськими діячами Львівщини була проведена акція під назвою: «Від Маркіяна до Тараса». Львівська делегація зі 150 осіб, до складу якої ввійшли митці, поети, журналісти, студенти та прості громадяни, відбула у Канів, щоб вшанувати пам'ять великого поета, батька українського народу.

Розпочалась акція зі вшанування пам'яті Героїв Майдану, похованих на Личаківському цвинтарі. Далі учасники поїздки вклонилися Маркіяну Шашкевичу — «будителю Галичини», 200 років якого відзначили у січні, і вирушили на Київ, де 9 березня відбулось народне віче, присвячене Т. Г. Шевченку. Сьогодні в Україні Тараса Шевченка вважають символом Євромайдану! Його вірші були і є дуже актуальними тепер. Я думаю, слова Шевченка — це дух, який об'єднує нас у важку хвилину.

Від музею Т. Г. Шевченка у Львові в Канів були передані гілочки верби, посаджені в Стрийському парку, де росте Шевченкова верба, яку на 100-ліття ювілею Кобзаря посадили з гілочку, привезе-

ної з Казахстану. Там її посадив сам Тарас...

Міський голова м. Львова Андрій Садовий висловив свою думку щодо Т. Г. Шевченка: «Тарас Шевченко — це геній, український пророк, один з батьків українського народу. Шевченко завжди був вільною людиною, бо лише вільна і сильна духом людина могла писати так багато пророчих слів. Для нас сьогодні важливо побачити іншого Шевченка — активного, освіченого, мудрого, талановитого, такого, якою має бути і наша Україна, якими мають бути наші люди сьогоднішнього та завтрашнього дня. Тарас Григорович дивиться на всю Україну, та думаю, що він гордий за нас з вами. Тому що Революція Гідності, яка зараз відбувається в Україні, — це револю-

ція, про яку він писав. Ми всі хочемо змін. Але щоб були зміни, кожен з нас має помянути насамперед себе. Якщо ми захочемо бути відкритими, захочемо бути добрими, щоб усі біля нас були, тоді буде добрим наше місто та буде доброю наша держава».

Перебуваючи всього один день на Майдані, я відчув незламну силу і віру у краще життя. Я вважаю, що наше громадянське суспільство дорослішає і самоорганізовується, тому що у нас є як зовнішні, так і внутрішні виклики, котрі можуть мобілізувати громаду. За словами багатьох киян, сьогодні в Києві безпечно, хоча був період, коли наша попередня влада намагалась створити провокації.

Після Києва продовжуємо

Думи мої...

До Шевченка!

поїздки до м. Канева, на Тарасову гору, аби покласти квіти та гілочки верби і вшанувати пам'ять Великого Поета. Підтримати акцію прийшло кілька сотень людей, включаючи журналістів українських телеканалів та місцевих жителів. На святкове віче громадян вийшов міський голова м. Канева Ніколенко Віктор Володимирович, котрий поділився своїми враженнями щодо свята: «Вперше бачу за стільки років, як дійсно вільно українці піднімаються на Гору, до могили Поета, де немає кор-

донів міліції та жодних перепусток. Всі, хто ще має в серці Шевченка, віддають йому пошану так, як вважають за потрібне».

Далі вирушаємо на Батьківщину Шевченка — с. Моринці, та з часом в Кирилівку, де відвідуємо родинну садибу Тараса Шевченка. Я переконаний, що кожен, хто побуває в цих місцях, назавжди залишить позитивні враження і нахнення на прийдешній день! Шевченко — це герой, слово якого завжди буде сучасне.

Тарас Григорович — наш Світоч разом з тими юними хлопцями, котрі положили душу і тіло за нашу свободу. Як говорив Т. Шевченко: «Борітеся — поборете!», тому я думаю, що нам це вдасться, адже в єдності народу — наша сила.

Сергій НІКІШИН,
журналіст НУ «Львівська політехніка»

Встала Україна!

Сергій Нікішин на вході в Український дім

Галичанки — до Кобзаря

ЛИНЕ НАД СВІТОМ ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО

Відеорядом дитячих малюнків під звуки пісні «Реве та стогне Дніпр широкий» розпочалася 2 квітня в Сімферопольській центральній міській дитячій бібліотеці ім. А. Гайдара церемонія нагородження переможців Всеукраїнського творчого інтернет-конкурсу «Шляхами Великого Кобзаря» для дітей та юнацтва віком від 6 до 17 років. Його організатори — Всеукраїнський інформаційно-культурний центр і бібліотека не випадково обрали для підбиття підсумків дитячої творчості саме цей день. 2 квітня відзначається Міжнародний день дитячої книги, а Шевченко — автор багатьох поетичних і живописно-графічних творів про дітей і для дітей, пам'ятники йому встановлені в країнах на всіх континентах планети.

Чому так шанують, за що люблять великого українця в усьому світі? Відповіддю на ці запитання є його життя, яке він усе, до самого дитинства, присвятив служінню народу і своїй музи. Народившись у період кріпацтва, Тарас із найбільш розвинутих верств населення піднявся до висот академічної науки, став основоположником української літературної мови і власним прикладом продемонстрував, як можна зробити себе і свою долю, безмежно любити свою Вітчизну.

У вірші «Мені тринадцятий минало», що прозвучав у виконанні заслуженого артиста Автономної Республіки Крим Аркадія Вакулєнка, Шевченко в поетичній формі розповів, як відбувся переломний період у його житті, як хлопчик, що пас ягнота за селом, тягнувся до розуміння навколишньої дійсності.

*Чи так сонечко сяло,
Чи так мені чого було?*

Мені так люблю, люблю стало.

Небо, село, ягня, здається, веселилось, і сонце гріло, не пекло. Ця спостережливість до змін у природі, спроби передати їх на папері олівцем, вугіллям, фарбами привернули увагу до хлопця українських художників того часу. За їхньою протекцією та допомогою в освоєнні шкільного курсу знань його приймають у Петербурзьку академію мистецтв. Так Шевченко став професійним живописцем.

І саме малюнків було найбільше серед понад чотирьохсот творчих індивідуальних і колективних робіт, що надійшли з усіх регіонів Криму на конкурс «Шля-

хами Великого Тараса».

— Чудові пейзажі української природи, самотність сільського укладу життя, провінції пробурили в душі маленького Тараса інтерес до краси, — сказав один із членів журі, директор Сімферопольської дитячої художньої школи Ілля Борохов. — І що чистоту свого серця він висловив у думках і діях.

Як росток тягнеться до світла, так Шевченкова муза надихнула нинішніх школярів на пошук власних оригінальних рішень у композиції та колористиці. І малюнки в них вийшли просто чудові! Справжній триумф юних обдарованих! А найкращими у номінації «Художні твори образотворчого мистецтва» визнано малюнки: у молодшій віковій категорії (6–10 років) — Ольги Кузбїт із ЗОШ № 25, у середній (11–14 років) — Діани Лапшиної з бібліотеки-філії № 15 і Ліни Шмигельської із ЗОШ № 21, у старшій (15–17 років) — Ельміри Ковалі із ЗОШ № 28, а також колективну роботу студії образотворчого мистецтва «Акварель».

У номінації «Декоративно-прикладне мистецтво» переможцями стали Ганна Чигильова і Регіна Карімова з Кримського республіканського центру дитячої та юнацької творчості, Олександра Малишенка з Сімферопольської дитячої школи мистецтв та учениця ЗОШ № 23 Найле Бекірова.

За оригінальність та креативність трактування образу Шевченка засобами відеопрезентації відзначені Іван Прохоренко та Анастасія Головенко з бібліотеки-філії № 15, Ольга Решетні-

кова із ЗОШ № 5 та Ольга Сідярова із ЗОШ № 39. Вручаючи їм дипломи та подарункові набори книг, організатори свята сказали, що ще до фінальної частини знали кожного з учасників цієї номінації в обличчя, адже конкурсанти — не лише автори своїх відеосюжетів, а й протягом трьох хвилин були присутні в кадрі як виконавці головних ролей.

У номінації «Літературна творчість», який твір не візьми — вірш, оповідання, казку чи есе, кожен, за оцінкою журі, претендує на звання самотнього, передає власне ставлення юного автора до описуваних подій.

— Особливо ширістю, теплом і добротою проникливі літературні твори наймолодших поетів і прозаїків, — сказав Аркадій Вакулєнко, автор трьох поетичних збірок.

Переможцями в цій віковій групі стали Ігор Коломійченко з школи-гімназії № 25 і Вікторія Олійник із ЗОШ № 4. Серед учнів середніх і старших класів перше місце посіли у поезії Дмитро Любомирський з НВК «Українська школа-гімназія» і Наталя Берегова із ЗОШ № 5, у прозі — Ганна Григорян і Віктор Стефанський з Відкритого космічного ліцею та Катерина Любезна з гімназії № 11 ім. К. Треньова.

Переможців і призерів конкурсу вітали їхні ровесники, активні читачі міських дитячих бібліотек. Вони виконали пісні та хореографічні номери, декламували поезії Великого Кобзаря. Директор бібліотеки ім. А. Гайдара Валентина Лупенюгена побажала всім учасникам свята читати більше розумних і добрих книг. Це збагатить їх знаннями, розширить кругозір і діапазон мислення. А прикладом у цьому для них може бути Тарас Шевченко, який, за словами генерального директора Всеукраїнського інформаційно-культурного центру Миколи Кузьміна, показав усім, як можна добитися успіху в житті, залишити своє ім'я на землі назавжди.

Валентина НАСТІНА

Іван ЛЕВЧЕНКО

НЕ ДАЙМО МАТІР ВОРОГАМ!

З усіх сторін рвуть на частини Сердегу — матір Україну. Штормить найбільше південь, схід: Лле масло у вогонь сусід. Відплив-прилив: вкриває хвиля Протистояння і насилля. Неначе з табакерки біс — Російський прапор знов повис На держбудівлях. Суне натовп — Аби до рук усе прибрати. А той під'юджений потік — У кілька сотень чоловік. Здавалось: мусить діяти влада: Та аніскільки! Мовби рада Отим непроханим гостям, Що топчуть стяг — державний стяг. А на кордоні — окупанти. Де військо? Де міліціанти? І наче є... Й немає мов... А в Києві — наради знов. Ви, хлопці, влада чи зайці ви? Де ваша врешті-решт сміливість? І мудрі мізки ваші де? Нема — питаєте у людей! Та тільки — дійте, дійте, дійте! Бо й Київ можуть захопити, Як Харків той, Луганськ, Донецьк... Та хоч би хто почув мене! А за вікном — усе чудово: Кипить робота на будові. На будці стяг — державний стяг. І голуби над ним летять... Навзир, здається, мирно, любо, Та тільки миролюбність — згубна. Допоки в нас де-де, мов біс, Ворожий триколон завис. А ворог завжди б'є у спину. Рятуймо, браття, Україну! Якщо і справді дорога, Не даймо матір ворогам!

7 квітня 2014 р.

ЧАЙКА НАД ОЗЕРОМ

Любій моєму серцю українській громаді в Севастополі. І всім патріотам України в Криму

Було в мене море, та горе моє, Уже моря немає, лиш озеро є. І чайка літає над озером тим. І я біля нього із болем своїм.

Бо чаєчці-чайці немає біди, Аби де літати, щоб біля води: До моря чи озера шлях той проліг... Якби я лігати, пташино, так міг, До моря б до Чорного я полетів, Там, чаєчко, друзі мої золоті. Та тільки тепер не дістатись до них, В полон супостати загарбали їх.

Хіба тільки птаку туди долетіть, Якщо тільки куля не стріне в путі. Якщо не обірве пташиний політ Ширяючий скрізь бойовий вертоліт.

Як легко літається, чайко, тобі, Якби ти могла зрозуміти мій біль, До моря б злітала, до друзів моїх І їх привітала-утішила їх.

Щоб знали вони, що у серці моїм: Що серце болить, коли боляче їм. За те, що не зрадили рідний наш край, Їм шану безмежну мою передай!

І віру мою, що не вічний полон. Що буде життя в нас, як досі було. Бо рано чи пізно — в'язниці катам! Стою біля озера. Й чайка літа.

Де хмарилося небо — яснє блакить. Чого ж моє серце болить і болить? Як крик той чайний — ятрить печаль. Десь друзі в полоні.

І море, на жаль... 30 березня 2014 р.

м. Київ

Олександр ШУГАЙ

«СОЮЗДРУК»

(Памфлет)

Хоч Союзу вже немає,
Та з'явився «СОЮЗДРУК»...
Це ж на що він натякає?
Сітку тче, немов павук.

Знов Союз? Невже Советський
Більшовицької орди?..
Ми б воліли в Європейський —
Від напасті, від біди.

Може, в цей Союз і мітим?
Може, в назві — благодать?..
Та заманюють нас Митним:
«СОЮЗДРУК» —
«СОЮЗПЕЧАТЬ»*.

То кому ж ми широко брешем?
Хто повірить нам тепер?..
У метро звучить:
«Некст стейшн...»**
А прибудем в... СРСР!

* Для тих, хто народився в незалежній
Україні: «Союзпечать» — так
називалися газетні кіоски в сумно-
звісному СРСР.

** «Next station» — «Наступна станція» (анг.).

ЄС

(Підслухана розмова)

— Ви у Митний?..
— Ні, ми в ЄС.
— Там чекаєте чудес?
— Ні, в нас інший інтерес.
— Що ж ви хочете у ЄС,
Як не манни із небес?
— Манни?.. Та який балбес
Вам таке сказав про ЄС?
Хай би добирав словес!

— Ну, а що ж тоді у ЄС?
— Там — консенсус, там — прогрес.
— А у Митному?
— Там — прес,
Майже як КППС
Із царем, бодай би шез!

БОЙШЯ...

Боїшся,
щоб у недбалого сусіда не
вибухнув газ і не зруйну-
вав будинку, в якому ти мешкаєш;
Боїшся,
щоб тобі в супермаркеті не продали
модифікований продукт;
Боїшся,
щоб стоматолог замість хворого зуба
не вривав тобі здорового;
Боїшся,
щоб терапевт замість рецепта на
ліки не виписав тобі рецепт на
отруту;
Боїшся,
щоб у аптеці замість якісних ліків
не продали тобі фальшиві;
Боїшся,
щоб чиновник-корупціонер не по-
знувався над Конституцією твоєї
країни;
Боїшся,
щоб на похмілля водій маршрут-
ки, в якій ти їдеш, не заснув за
кермом і не врізався в зустрічну
вантажівку;
Боїшся,
щоб міліціонер-перевертень не
звалтував твою дочку;
Боїшся,
щоб наркоман, якому місце в пси-
хушці, не напав у під'їзді на твою
дружину;
Боїшся,
щоб продажний суддя замість зло-

чинця не запроторив
за ґрати праведника;
Боїшся,
щоб ненаситний олі-
гарх не привласнив
Дніпра, відгородивши
його парканом від тебе;
Боїшся,
щоб депутати, яких ти
не обирав, не проголо-
сували за чужу держав-
ну мову;
Боїшся,
щоб прадавній Київ не переймену-
вали на Московград;
Боїшся,
щоб Президент твоєї країни не здав
твій народ у рабство сусідньому
володареві;
Боїшся...
Виходить, що ти народився й пост-
ійно перебуваєш у страхі?
У якій же країні ти живеш?
І як житимеш далі, якщо не змі-
ниш цей правлячий режим?

ПИШЕ НЕЛЯ В УКРАЇНУ...

Пише Неля в Україну
Із Туреччини. (Хвилину!
Ненароком, разом з вами,
Прочитаємо листа ми).
«Як здоров'я, мамо й тату?
Вам тепла й достатку в хату.
Чи сусіди всі здорові?
Як ведеться там Петрові?
Парубкує чи вженився?
У розлуці ще не спився?
Він і при мені щоднини
Причався до чарчини.
Щоб сказати, що скучаю,
То не дуже. Турка маю...
Хоч Петро — насправді — турок,

А по-нашому — придурок.

Не зумів до діла стати —
Україну пильнувати.
Був би справжнім українцем,
Чи була б я за чужинцем?

Україну топчуть заїди,
Українці в нас — як зайві.
Ті — раби, а ті — без діла,
Довго я таке терпіла...

Ну, а тут?.. Від щастя п'яна,
Я живу, як Роксолана.
Маю забавку цікаву,
Подають у ліжку каву.

Краще бути за султаном,
Ніж страждати з Петром коханим.
Турок мій не їсть свинину
Й береже свою країну.

Алкоголю не вживає —
Це ж в любові помагає!
І скажу вам по секрету:
Я ходжу до мінарету*.

(А коли Петра любила,
То до церкви не ходила).
Не така вже я дурпа,
Щоб не мати те, що треба.

Ні, я не на заробітках,
А при мужеві, при дітках.
Так і скажете Петрові...
Зоставайтеся здорові!»

Пише Неля... Чи не бреше?
А століття двадцять перше.
В Україні пише Неля
Із турецького борделя.

* Для прискіпливих читачів: автор
нарочито назвав мінарет замість
мечеті

Шановні земляки-українці! Зізнаюся відверто — друзі підказали мені подати голос до нечужого мені Криму: вже більше 30 років у Форосі живе мій брат, та і я не раз «мочив хвоста» в морі, трохи блукав мальовничими горами.

Скажу небагато. На тлі подій останнього часу виокремлюю кримців — нормальних людей, які розуміють, яких батьків вони діти, де і серед яких (і подібних собі, й інших) людей живуть. А окремо стоять манкурти, без роду-племени, та й просто нещасні істоти, які, крім фізіологічних потреб (бо так навчені чи й просто як бур'ян попідтинно), нічого в цьому житті для душі й серця не мають. А на таких знаходяться «проводирі», вождики — ото й ведуть у чергове «світле майбутнє». Прикро за нинішню ситуацію. Прикро подвійно, бо й самі кримці не остереглися (навіть задивлені на Москву), не зважили, хто і з чим приїде в їхній дім, чого можна чекати від обіймів «ісконної родини», і Велика Україна ловила гав, не відчула та й не дослухалася — що нагально треба робити, щоб люди були свідоміші й мали тверду позицію в таких непростих питаннях...

Надсилаю вам два вірші — як кажуть, «у тему», та PDF-файл поетичної збірки — для знайомства. А там, дай Боже, у майбутньому і не розминемось. Крим — це зовсім недалеко... Широк — Сергій Цушко

Сергій ЦУШКО

ЗУСТРІЧ ІЗ СЕВАСТОПОЛЕМ

Севастополь — гірські тунелі,
море зблиснуло ген напівсонно.
Наче гнізда, будинки на скелі
й де не глянь — «Заборонена зона».

Попливли за вагонним віконцем
кораблі, найчащені грізно,
Я ввійшов у це місто із сонцем —
доброзичливо і безвізно.

Що мені його ратна слава
там, де кров на кожній сторінці.
Я вдвляюся нелукаво,
хто вони і які вони — кримці.

І ще подумки вкотре питаю:
виноградарі і гречкосії —
чому згоди в нас часом немає
чи то в думці, чи в слові, чи в дії?

Знову хмариться — дощик буде,
що набрид, як бої мітингові.
А на вулицях — люди як люди,
усміхаються, мов у Львові.

вересень 2013 р.

КОЛИ ШЕВЧЕНКА ОСЯГНЕМ?..

Погано ми історію вивчали,
це й вірили підручникам чужим...
То й маємо — відходить од причалу
сумний вітрильник на імення «Крим».

Сумний, хоча на ньому ейфорія,
на щоглах виляск прапорів чужих.
Сумний, бо пункт призначення —
Росія влаштує і радує не всіх.

І хоч вітрила напнуто червоні,

та це, однак, романтика не та:
такі ж нам видали очі в зоні —
Сибір, і Колима, і Воркута.

Ми на причалі стоїмо в задумі,
для виправдання слів нам не знайти:
на палубі — гулянка, а у трюмі —
заручниками — сестри і брати.

Ми по-українськи вкотре гав ловили,
дискутували, перли проти всіх,
та в час важкий нічого не зробили,
щоб від неволі врятувати їх.

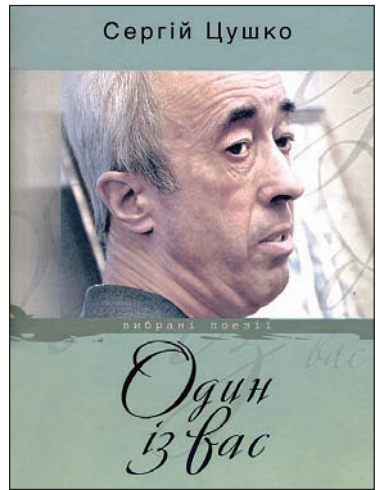
Для багатьох прозоріння час настане,
та вкотре — пізно:

Допоки нам даватимуть Майдани
лиш відчуття розпуки і провин?
Допоки нас дуритимуть ординці?
Коли Шевченка слово осягнем?

Невже і у Європу ми пригинці
по шмат гнилої ковбаси підєм?!

березень 2014 р.

м. Київ

Доброго дня, шановна редакціє! Надсилаю вам вірші Василя Процюка з Івано-Франківська. Познайомились ми роки 2-3 тому. На набережній я читала своїм знайомим поеми Тараса Шевченка і вірші Максиміліана Волошина про Кара-Даг. До нас приєднався незнайомий чоловік, прочитав свій вірш «Вдовина доля». Так і познайомились. З подальшої розмови вияснили, хто є хто, що я, як і його сестра Марія Стефанишин, членка Союзу українко. Тепер обмінюємося дзвінками, листами, фотографіями. А цієї зими, перебуваючи в нашому селищі на якомусь семінарі, пані Марія побувала і у мене вдома. Вона привезла мені вірші свого брата, написані про їхню маму, і навіть знімок мами, який він тут бачите.

Є у Василя Процюка і ліричні пісні, пісні про кохання, які так приємно читати весною, а надто тим, хто молодий душею. Хоч настрої нині зовсім не ліричні... В селищі у нас спокійно, тихенько шумить море, сьогодні так красиво заходило сонце, щоправда, під думами автоматів наших «братів»...
Ваша давня дописувачка Алла Миколаївна ОСАДЧА

с.мт. Орджонікідзе, м. Феодосія

Василь ПРОЦЮК

ВДОВИНА ДОЛЯ

Сидить в порожній хаті на ослоні
стара бабуся, й дивиться в вікно,
доплакуючи ніченьки безсонні,
а дітям і онукам — все одно.
Росли батькам на радість

в тій оселі,
що зводилась покійним татусем,
були забавні, гомінкі, веселі,
чому ж тоді на серці біль і шем?
Так гамірно було, неначе в школі,
та промайнули молоді літа,
і вже хвилини тягнуться поволі —
вдовина доля завжди не проста.

Випещувала, гріла, доглядала,
добра навчала й відправляла в світ.
Не думала тоді і не гадала,
що діжде самоти на схилі літ.
Тепер в дітей свій бізнес і машини,
комп'ютери і вихід в інтернет,
надзвонюють

до горлиці-пташини,
«что времени у них приехать нет».
А прилетить зненавська телеграма,
отямляться і кинуть геть усе,
та не побачить їх вже більше мама,
і глека з молоком не піднесе.

А скільки тих старих бабусь у хаті
сидять і витирають сльози з лиць...
Не будьте, діти, горді і пихаті,
і повертайтеся до рідних місць.
З Москви, Європи чи з-за океану,
здавши татову могилку і село,
і ще живу стареньку бабцю-маму,
щоб вас життя до сліз не довело.

Спішіть омити зачерствілі душі
у крові агнеця, що умирав за нас.
Сьогодні ще на сполох бити мушу,
допоки Бог на це ще подарує час.
Не відмінює він ще свого закону,
і все, що сієм, те колись пожнем.
Навчайтесь в нього і тоді до скону
Ні в чому совість нас не дорікне.

ВЕСНА

Прийшла така жадана,
Заквітчена і дзвінка голосна,
Вродлива, молода царівна, панна,

З дощами і веселками — весна.
Щоб кралечку примхливу

привітати
З початком року й настанням тепла,
Злітаються у рідний край пернаті,
Мов на Великдень діти до села,
Веселий спів лунає по планеті,
Зітріть ясным сонечком з небес,
У християн і близьких, і далеких,
На серці мир,

в устах — Христос Воскрес!

ПРОХАННЯ

Прийди... прилинь до мене...
прилети
Пташинкою весняною, дзвінкою.
Травинкою у лузі прорости,
Дощем пролийся, що стає рікою.
Промінням сонця в серце зазирни,
Щоб в ньому розтопився

лід студений.
Торкнися словом до душі струни,
І обернися піснею для мене.
Тоді ж і заспіваємо удвох,
Мов солов'ї травневі спозарання,
Щоб наш дует

благословив сам Бог
Як вічний гімн довічного кохання.
м. Івано-Франківськ

Продовження.
Поч. у № 12-14)

...Увечері в нашій землянці, як найбільшій і, спасибі Мірієм, найоблаштованішій, зібралась неофіційна рада висліка: троє дідуганів (один із них мулла), двоє інвалідів (культури Мустафа і горбатий Мемет) та, зрозуміло, Ахтем. А з жінок — лише Мірієм, бо користувалась великим авторитетом серед вислічників...

Я вкотився з головою і вдав, що сплю. Та підглядав і підслуховував у щілину з-під ковдри... Почала Мірієм: — Равіля забрали зразу після попередньої наради... Коли він дуже різко висловився про... самі знаєте про кого...

— Я його попереджав, щоб був обережним... — сказав найстаріший дідуган.

— Це гяурська звичка пити горілку його довела! — багатозначно підніс палець мулла.

— Не про це йдеться, — суворо сказала Мірієм. — Отже, на тій розмові нікого, крім нас, не було... — І багатозначно замовкла.

— Ти хочеш сказати... — Так, — кивнула головою Мірієм. — Зрадник — серед нас!

— Ми всі татари, мусульмани!.. — обурився горбань.

— А хіба не татари, не мусульмани лютували в енкаведе? А хіба не було татар, що допомагали німцям?

— А як це стосується нас? — запитав Ахтем.

— Виходить, стосується... — багатозначно сказала Мірієм.

«Хто ж може бути зрадником?.. — думав я, пройшовши очима по всіх учасниках наради. — Мулла? Це, мабуть, неможливо... Хоча, хтозна. Він одного разу так боляче схопив мене за вухо й сказав, що бігають тут, мовляв, під ногами необрізані... Може, дід Мустафа? Так він ледве ходить і майже нічого не чує... Он як притискає долоню до вуха!.. Ще дід, не пам'ятаю, як звать... Пика дуже противна... Далі — Ахтем... Такий красивий... До того ж тепер наш родич... Може, горбань? Вигляд у нього хитрий, як у лиса...» Я лисів ніколи не бачив, але з казок знав, що вони дуже хитрі... «Мабуть, усе ж таки він... Сіпається й запинається при розмові... Якби мене запитали, я б сказав, що точно він!..»

Та ніхто мене не запитав, а

всі похмуро розійшлися по своїх землянках...

Я збрехав би, якби сказав, що у нашій спецкомендатурі була атмосфера постійного суму. Хлопчики грали в узбецьку лянгу, тобто підкидали внутрішнім боком ступні кавалок баранячої вовни з причепленим шматочком свинцю. А дівчатка мого віку співали й танцювали, імітуючи весільний обряд. Це було досить смішно, бо нареченого зображувала теж дівчинка, якій нібито голили бороду та голову.

Хлопчики сміялися і тиця-

Олександр МУРАТОВ

ТАТАРСЬКА КРОВ

ПОВІСТЬ

ли в наречених пальцями. Особливо, коли одна з дівчат вискочила:

— А тепер молоді йдуть до ліжка!

«Молоді» пішли за примітивну завесу, а потім з-за неї винесли саморобну ляльку, як свою дитину...

Я любив ходити до яру, що був десь за кілометр од висліка. Коли йдеш степом — яру зовсім не видно. Орієнтиром слугувало старе безлисте дерево — карагач, що тільки навесні вкривався зеленими листями, яке невдовзі опадало, й віти були голі аж до наступної весни.

Дерево стояло на краю яру. Його коріння було видно на схилі. Здавалось, весняний потік оголить його, і тоді карагач неминуче впаде до яру. Але поки він ще чіплявся за край скилу. Я підійшов до нього і, доставши з-під кореневища ножа, загорнутого в ганчірку, зісковзнув униз, до струмка, що протікав на дні яру. Потік був каламутний, коричнево-жовтий від глини. Я за допомогою ножа будував досить грандіозну загату...

Раптом почув голоси, згорі покотились грудки глини.

Підвів очі і побачив двох людей. Щоб краще їх розгледіти, піднявся трохи вище.

Через шум струмка слів я не чув, але побачив, що один із них — чоловік нашої Фатіми — Ахтем, а другий —

уповноважений НКВС узбек Рашидов. Уповноважений передав якийсь пакунок Ахтему, й вони попрощалися. Я викараскався нагору і встиг побачити, як Рашидов сів на мотоцикла і, здіймаючи кураву, помчав у бік Фархат-ГЕС, а Ахтем попрямував до спецкомендатури...

Пригинаючись, я побіг за ним. Боявся, що він мене побачить. Та він жодного разу не озирнувся...

Ахтем підійшов до своєї землянки і спустився в неї. Я підбіг і заглянув у маленьке віконце, що на даху землянки. Вже звечоріло, й у кімнатці горів каганець — тарілка з бавовняною олією, в якій плавав гніт.

Олександр МУРАТОВ

ТАТАРСЬКА КРОВ

ПОВІСТЬ

Фатіма обняла й поцілувала чоловіка. Мені було не чути, про що вони розмовляли.

Ахтем поклав на стіл пакет і розгорнув його. Там був один кульок із борошном, а другий — із рисом. А ще було кілька кілець ковбаси. Щиро кажучи, я навіть не знав, що то таке, і потім, коли розповідав Мірієм про побачене, виписував кілька руками, зображуючи цей предмет.

Мірієм рішуче сказала: — Ходімо!

Вона вилізла з землянки і побігла до оселі Ахтема й Фатіми.

— Дочко! — гукнула вона. Фатіма вийшла з дитиною на руках:

— Що, мамо?

— З носика ще тече? — запитала Мірієм, кивнувши головою на дитину.

— Вже менше... Я даю йому по крихточці аспірину...

— Ти не можеш зйти до мене?

— Щось трапилось?

— Я тебе прошу...

У нашій землянці бабуся запитала:

— Скажи, донечко, Ахтем сьогодні приніс якийсь пакунок до хати?

Фатіма здивовано глянула на неї:

— Приніс... А звідки ти знаєш?

— А що у тому пакунку?

— Борошно, трохи рису, цукру... І ковбаса... Я вам половину сьогодні занесу...

— Не в тому справа!.. — махнула рукою Мірієм. — Звідки він усе взяв?

— Як звідки? З роботи... Їм на ГЕС видали пайок...

— Донечко, не знаю, як тобі і сказати...

— Що трапилось? Кажіть, мамо!.. Кажіть!

— Ескендерчик, — вона кивнула головою у мій бік, — випадково побачив, як Ахтем брав цей пакунок в уповноваженого Рашидова...

— У Рашидова? — здивувалась Фатіма. — Коли це було?

— З півгодини тому... Так, синку? — звернулась до мене Мірієм.

Я кивнув головою.

— Ти... — з відчаєм глянула на мене Фатіма, — справді таке бачив?..

— Так... — ледь чути вимовив я.

— Він вдома?

— Ні, зразу ж пішов...

— Тоді ходімо, заберемо твої речі...

— І що далі?.. — продовжувала ридати Фатіма. — Як я буду жити?..

— Далі-шмалі!.. — жорстко відповіла Мірієм. — З нами будеш жити! Увечері зійшов повний місяць. У степу скавчали шакалі.

Ми спали у нашій землянці: я з бабусяю, Айше та Фатіма з синомком. Раптом у двері заграюкали. Це був Ахтем, мабуть, нападнику.

— Гей, Фатімо! Ти тут?! — гукнув він.

Ми мовчали. Фатіма перелякано притиснула дитину до себе.

— Я знаю, що ти тут!.. Що трапилось? Що таке? — І похвилі: — Ну, нехай, спи!..

Поговоримо завтра...

Уранці він виліз зі своєї землянки і почував вулицею, якщо прохід між землянками можна так назвати.

Перш за все, зрозуміло, зайшов до нас, навіть не постукавши у двері. Здивовано глянув. У кімнаті були лише я, Айше та бабуся. Фатіму сховали у сусідів.

— Де вона? — запитав Ахтем. Ми мовчали.

— Чого мовчиш, руда суко! — схопив він Айше за косу. Сльози потекли у неї з очей, та вона мовчала.

— Де моя дружина?! — з гнівом повторив Ахтем.

Ми не відповідали.

— Е! Собаки кляті!.. — вигукнув він і вдарив невістку по щоці.

На її білій шкірі виступила червона пляма. Вдарив ще раз. Та Айше мовчала. Мабуть, він би бив її і далі, та я схопив зі столу ножа й устроїв йому в ногу. Він дико закричав, витяг із ноги ніж і кинувся до мене. Та я прослизнув під стіл, а коли він перекинув стола, вискочив із землянки. Ахтем подався за мною.

Та я був прудкіший. До того ж із його ноги текла кров. Через деякий час Ахтем припинив погоню, сів на землю, розірвав свою сорочку і, лаючись, перев'язав рану. Потім встав і пішов удальж землянок.

Єдиний наш виселковий собака грізно загарчав на нього.

— Де вона? — запитав Ахтем. Ми мовчали.

— Чого мовчиш, руда суко! — схопив він Айше за косу. Сльози потекли у неї з очей, та вона мовчала.

— Де моя дружина?! — з гнівом повторив Ахтем.

Ми не відповідали.

— Е! Собаки кляті!.. — вигукнув він і вдарив невістку по щоці.

На її білій шкірі виступила червона пляма. Вдарив ще раз. Та Айше мовчала. Мабуть, він би бив її і далі, та я схопив зі столу ножа й устроїв йому в ногу. Він дико закричав, витяг із ноги ніж і кинувся до мене. Та я прослизнув під стіл, а коли він перекинув стола, вискочив із землянки. Ахтем подався за мною.

Та я був прудкіший. До того ж із його ноги текла кров. Через деякий час Ахтем припинив погоню, сів на землю, розірвав свою сорочку і, лаючись, перев'язав рану. Потім встав і пішов удальж землянок.

Єдиний наш виселковий собака грізно загарчав на нього.

— Де вона? — запитав Ахтем. Ми мовчали.

— Чого мовчиш, руда суко! — схопив він Айше за косу. Сльози потекли у неї з очей, та вона мовчала.

— Де моя дружина?! — з гнівом повторив Ахтем.

Ми не відповідали.

— Е! Собаки кляті!.. — вигукнув він і вдарив невістку по щоці.

На її білій шкірі виступила червона пляма. Вдарив ще раз. Та Айше мовчала. Мабуть, він би бив її і далі, та я схопив зі столу ножа й устроїв йому в ногу. Він дико закричав, витяг із ноги ніж і кинувся до мене. Та я прослизнув під стіл, а коли він перекинув стола, вискочив із землянки. Ахтем подався за мною.

Та я був прудкіший. До того ж із його ноги текла кров. Через деякий час Ахтем припинив погоню, сів на землю, розірвав свою сорочку і, лаючись, перев'язав рану. Потім встав і пішов удальж землянок.

Єдиний наш виселковий собака грізно загарчав на нього.

го. Ахтем схопив із землі якусь палицю і замахнувся на нього. Той відскочив убік.

— Де Фатіма?! — звернувся Ахтем до татар, які скупчились посередині вулиці, бо була неділя і люди не пішли на роботу.

Але всі мовчали.

Він кинувся з палицею на людей. Усі розбіглися. Та одну жінку він усе ж наздогнав і вдарив по голові. Кров побігла по шії, та жінка не вимовила жодного слова.

— Покидьки! Мерзотники! Собаки!.. — кричав у гніві Ахтем. — Фашистські прислужники! Зрадники батьківщини! Вас треба не виселяти, а стріляти!

І раптом побачив мене.

— Е, щеня смердюче! — крикнув Ахтем і знову кинувся за мною. По дорозі він зірвав мотузку, на якій висіла чиясь жалюгідна білизна. Чи то хотів зв'язати мене, чи, може, задусити!..

Та хіба мене доженеш!.. Але він хитрий — загнав мене у глухий кут. Я вже думав: кінець... Та раптом побачив щілину під колючим дротом. І, порвавши об дріт сорочку, прослизнув під огорожу.

Ахтем мотюкнувся і кинувся до воріт, щоб у степу наздогнати мене. Я мчав стрімголов, але він мене наздогнав. У степу схватитися нема де, і тому я помчав до яру.

З'їхав на спині до дна. Плещувався у мутній потік. А Ахтем спускався на ногах і не встояв — покотився донизу.

Маленький, легкий, я зразу скочив на ноги і викараскався на протилежний бік яру. Там, відламуючи від краю грудки глини, кидав їх в Ахтема. Іноді й поціляв.

Ахтем не поліз за мною, бо, мабуть, боліла нога, та й побився, коли котився вниз. Він викараскався на той бік, що був ближчий до висліка.

Вилізши нагору, підібрав мотузку, що таялась за ним, зробив на одному її кінці зашморг, а другий прив'язав до безлистого карагача. Відштовхнувшись ногами і... Я задував лице руками, щоб не бачити такого... А коли розплющив очі, то побачив, що тіло Ахтема висить над схилом.

Коли я доліз до нього, він уже був мертвий.

Я сів поряд і гірко заплакав...

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

КВІТЕНЬ
11

1945 р. — радянська влада заарештувала митрополита Йосипа Сліпого.

Померли: 1597 р. — у Варшаві страчено лідера українських повстанців Северина Наливайка.

1983 р. — Поліна Глушенко, майстрина народно-декоративного розпису.

2003 р. — Василь Барка (справжнє ім'я Василь Костянтинович Очерет), письменник, перекладач.

12

1908 р. — галицький студент Мирослав Січинський на знак протесту проти шовінізму польських урядовців вбив намісника Галичини графа Анджея Потоцького.

1912 р. — у Львові українські скауту заснували Пласт.

Померли: 1920 р. — загинув Василь Чучупак, отаман полку гайдамаків Холодного Яру.

1979 р. — в автомобільній аварії загинув український актор і режисер Леонід Биков.

В. Барка

2002 р. — Юрій Шевельов, славіст-мовознавець, історик української літератури.

13

Вхід Господній в Єрусалим (Вербна неділя).

1722 р. — у Російській імперії засновано Малоросійську колегію для керування справами в Україні.

1928 р. — у Києві відбулася прем'єра фільму Олександра Довженка «Звенигора».

Померли: 1933 р. — Степан Ерастов, український діяч Кубані, письменник, член Центральної Ради.

1943 р. — Іван Шовгенів, перший ректор Української господарської академії в Подєбрадах, батько Олени Теліги.

14

1768 р. — Максим Залізняк та Іван Гонта підняли повстання гайдамаків проти поляків (Коліївщина).

Коліївщина стала найвищим етапом гайдамацького руху. Супроводжувалося масовою різаниною єврейського і польського населення на Поділлі та Волині. Повстання було придушене російськими військами (спільно з поляками), а гайдамацькі ватажки — страчені або

заслані на Далекий Схід.

1929 р. — ректором Львівської богословської академії став Йосип Сліпий.

Помер: 1888 р. — Микола Миклухо-Маклай, російський мандрівник українського походження, антрополог, етнограф і географ.

15

1657 р. — Козацька Рада в Чигирині затвердила спадковість при передачі гетьманського звання від Богдана Хмельницького до його сина Юрія.

Помер: 1968 р. — Борис Лятошинський, український композитор.

16

1710 р. — Запорозьким гетьманом обрано Пилипа Орлика.

1848 р. — в Галичині відмінено панщину.

Народилася: 1841 р. — Христина Алчевська, український педагог, організатор народної освіти.

17

1970 р. — у Києві відкрито палац «Україна».

1991 р. — Верховна Рада УРСР ухвалила закон про реабілітацію жертв політичних репресій.

М. Миклухо-Маклай

Народився: 1959 р. — Олександр Разумков, український політик, заступник секретаря Ради національної безпеки та оборони України (1997-1999 рр.).

Померли: 1873 р. — Семен Гулак-Артемівський, український композитор, співак, артист.

1979 р. — Михайло Островерха, вояк

УСС, хорунжий УГА, начальник культурно-освітнього відділу Запорозької дивізії, член Військової управи дивізії «Галичина», актор, редактор, письменник, мистецтвознавець, редактор тижневика дивізії «До перемоги».

18

1961 р. — у Києві відбулася демонстрація проти закриття Андріївської церкви.

2007 р. — Україна і Польща здобули право проведення Чемпіонату Європи з футболу 2012 року.

Народився: 1897 р. — Мар'ян Крушельницький, український актор, режисер.

Помер: 1825 р. — український

маляр-портретист Володимир Боровиковський.

19

Закінчення Великого посту.

1775 р. — шариця Катерина впровадила кріпацький устрій в Україні.

Померли: 1135 р. — Володимир Мономах, Великий князь Київський.

1885 р. — Микола Костомаров, український історик, етнограф, письменник.

1975 р. — Олександр Удовиченко, командир 3-ї Залізної дивізії, генерал-полковник Армії УНР.

20

Пасха Христова — Великдень.

День закріплення на законодавчому рівні, відзначається згідно з нашими традиціями і нашою національною культурою.

1938 р. — в Україні прийнята постанова про обов'язкове вивчення російської мови в усіх школах.

2000 р. — у Броварах в житловий будинок влучила тактична ракета, загинули 3 людини та 5 були поранені.

Народився: 1891 р. — Юрко Тютюнник, заступник командувача Армії УНР Першого зимового походу, командарм Другого зимового походу, генерал-хорунжий Армії УНР.

СПІВЗВУЧНИЙ ЧАСУ ГОЛОС

У СІМФЕРОПОЛІ ВІДКРИЛАСЯ ІІ ТРИЕНАЛЕ МОЛОДИХ ХУДОЖНИКІВ

Для нових імен і новий виставковий зал виділив Сімферопольський художній музей. Тут 4 квітня відкрилася Друга триєнале молодих художників.

— Порівняно з попередньою триєнале, в якій брали участь митці з усіх регіонів України, формат нинішньої молодіжної виставки істотно змінився, — сказала на її відкритті директор музею Ларина Кудряшова. — У зв'яз-

ку із зміною статусу Криму і входженням до складу Російської Федерації наші колишні контакти з Україною обірвалися, а нові — російські — ще не налагоджені. Це значно звузило рамки проекту, в якому нині представлені головним чином кримчани — студенти і випускники Кримської філії Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури і Кримського художнього училища ім. М. Самокиша.

Більше 80 живописних і графічних творів 29 молодих авторів, акумулювавши сили, техніки та матеріали, демонструють багатогранне жанрове різноманіття. Одні учасники знаходять натхнення в академічній школі і зосереджені на освоєнні традиційних виражальних образотворчих засобів, інші орієнтуються на класику модернізму ХХ століття і прагнуть говорити з глядачем мовою сучасного мистецтва, шукають метафо-

ри, співзвучні часу. З'єднані в загальній експозиції, ці різні голоси вступають у розмову про те, що хвилює молодих художників, про їхні власні відчуття, пізнання навколишньої дійсності, прагнення змінити світ на краще і знайти свій власний шлях у мистецтві.

Ілля Борохов, директор Сімферопольської дитячої художньої школи, випускник якої є серед учасників, відразу впізнає їхні роботи в чудово оформленій експозиції.

— Це і пейзажі, і творчі натюрморти, — говорить він. — Однак найбільший подарунок молодих художників глядачам, що завдяки ремеслу і творчій енергії передається від одного серця до іншого, — це композиції.

Колішні шкільні відмінники, а нині студентки Дар'я Суботіна і Вероніка Костогризова простими, на перший погляд, матеріалами — гуашшю та геліевою ручкою передають змішану технікою на папері затишну атмосферу «Кавової майстерні», «Тихий дзвін райських яблук».

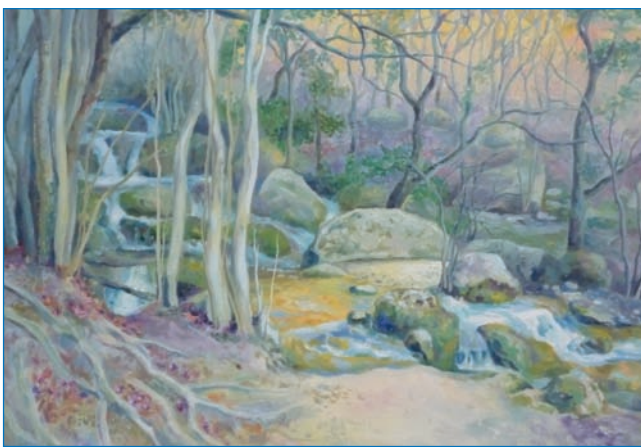
Естетично, без відблисків виглядає темпера. Випромінюють гаряче сонце і прозо-

ре кримське повітря олійні картини. Вперше демонструється пісочний живопис. Інтерес до нього на півострові з нашими чудовими піщаними пляжами останнім часом прогресує. І роботи з піску учасників створеної в листопаді минулого року в Сімферополі студії нещодавно було визнано кращими в конкурсі в Києві. А в кримській триєнале що абсолютно нову живописну техніку в стилі Sand bottle art презентує керівник студії Катерина Климашевська.

З'єднавши освітні орієнтири педагогів з власними думками, молоді художники засобами композиції та колористики висловлюють своє небайдуже ставлення до природи, подій у Криму та до центру власного притягання: улюбленого міста Сімферополь, друзів, спогадів про дитинство. Маленький зал, та скільки в ньому великого духовного смислу!

Виставка експонуватиметься до 30 квітня, і відвідувачі зможуть методом голосування визначити найкращу картину. Її автор отримає приз глядацьких симпатій.

Валентина НАСТІНА

НАЙГОЛОВНІШЕ — ЩОБ ЗНІМАЛОСЯ УКРАЇНСЬКЕ КІНО!

Новим гендиректором «Національної кіностудії художніх фільмів ім. О. П. Довженка» став режисер, продюсер, сценарист Олександр Янчук. Про це йдеться в повідомленні прес-служби Міністерства культури України.

«Кіностудія ім. Довженка — це справжня перлина не лише для Києва чи України, а й для всієї Європи. Саме тому важливо, щоб на посаді керівника Кіностудії працювала людина, яка знає та поважає історію і усвідомлює, що цими місяцями ступала нога наших видатних геніїв, ба більше — тут творив кла-

сик світового кіно Олександр Довженко. Сподіваюсь, — наголосив міністр культури Євген Нищук, — що новий керівник буде враховувати думку колективу, але, разом з тим, працюватиме над розумним реформуванням Кіностудії та залучатиме інвесторів, творчу молодь і втілюватиме сучасні творчі проекти».

Олександр Янчук сказав, що конструктивної критики та здорової конкуренції не боїться і готовий вивести українське сучасне кіно на якісно новий рівень, докласти зусиль, аби зробити його популярним. «Для мене велика честь прийняти цю важливу посаду. Але це також — велика відповідальність. У ці непрості часи ми маємо залишатися такими ж одержимими кіно, щоб віра у нього рухала нами вперед. На кіностудії, у цих історичних стінах має бути життя. Я йду сюди, щоб втілювалось найголовніше — знімалося кіно!»

Заслужений діяч мистецтв України, народний артист України Олександр Янчук — постановник історичних фільмів з виразним національно-патріотичним акцентом. Зняв, зокрема, такі фільми, як «Голод-33», «Атентат — Осіннє вбивство в Мюнхені», «Нескорений», «Залізна сотня», «Владика Андрей».

ОДЕСЬКА ВІДПОВІДЬ ГОВОРУХІНУ

Кінорежисер Станіслав Говорухін одним із перших вислужився перед Володимиром Путіним, підтримавши ініційовану ним анексію Криму. При цьому колишній глава штабу Путіна під час виборів президента РФ, наслідуючи свого шефа, не проминув нагоди жбурнути жменю багноки в бік України. Він заявив: «20 літ я жив і працював в Одесі, на Одеській кіностудії, і добре знаю, що таке український націоналізм. На собі неодноразово відчував».

В пам'ять про ці болісні два десятиліття, які провів у стінах Одеської кіностудії С. Говорухін, активісти Автомайдану встановили на її фасаді двометрову пластикову меморіальну дошку. Вони увічнили його в образі отруйного скорпіона, що має людську подобу. Тут перелічені стрічки, зняті режисером в Одесі, й наведена цитата про його страждання від націоналістів. У 2000 році Говорухін і сам балотувався у президенти РФ, але набрав лише 0,44% голосів. Його тодішнє висловлювання про переможення виборчих переговорів теж наведено на меморіальній дошці: «Путін зобов'язаний своєю перемогою рабській психології народу: покажи йому нового царя, він за нього і голосує». Нині Говорухін і сам демонструє рабську психологію, підтримуючи кожен крок і вітаючи кожен чмих російського царя Путіна.

На відвертий антиукраїнський випадок Говорухіна відреагували і його українські колеги — було оприлюднено адресований йому відкритий лист

одеських кінематографістів. Наведу кілька цитат із нього. «Пане Говорухін, Станіславе Сергійовичу! Ще не так давно для багатьох із нас ви були «просто Славою»: колегою, товаришем, другом. Із багатьма з нас ви були на «ти». І лише тепер, більш як через чверть століття, виявилося: то були для «нашого Слави» роки кошмару і тиранії. Тому-то власноручним підписом ви благословляєте війну проти народу України. Адже, судячи зі слів «нашого (у минулому) Слави», саме в Одесі, на Одеській кіностудії, він добре пізнав, «що таке український націоналізм. На собі неодноразово відчував». Ну, як тут не послівчувати керівників виборчого штабу російського президента і народному артисту путінської Росії! Адже саме у нас, в Україні і в Одесі, йому дали змогу дебютувати в кіно. Саме у нас він ставив фільм за фільмом із завидною регулярністю. І поставив за двадцять літ десять фільмів.

Пане Говорухін, сказавши «А», — скажіть-но «Б»: хто

саме, як і чим пригнічував вас в Одесі, на нашій рідній кіностудії? Які садисти на нашому Французькому бульварі безжалюдно вивертали вам руки і мізки, вимагаючи екранізувати книжки злостивуючих і закоренілих українських націоналістів Данієля Дефо, Марка Твена, Агати Крісті й Жуля Верна, та ще й російською мовою? Які саме українські націоналісти хотіли підкараулити вас із своїми кривими турецькими шаблями в сановних останкінських кабінетах Центрального (московського) телебачення СРСР, на замовлення якого ви ставили в Одесі свої телевізійні фільми? І які саме лицарі бандерівських плащів і петлюрівських

кінджалів погрозували вам пальчиком у коридорах і буфетах Держкіно СРСР у тій же Москві, де ви здавали ваші прокатні стрічки?

Пане Говорухін, поінформуйте, якщо не всю Одесу, яка дуже велика, то хоч би ваших поки що знайомих і сусідів за списками Одеського відділення Національної спілки кінематографістів України: хто ж і чим вас так скривдив? І не шукайте чорну кішку в темній кімнаті, якої там зроду не було. Словом, чекаємо на вашу відповідь, але без посилення путінських слів-розбійників до українського літа».

Сергій ГОРИЦВІТ
м. Одеса

В 1967-1987г.г. на Одеській кіностудії під гнетом українських націоналістів створили

- 1967 - Володимир
- 1968 - Дмитро
- 1969 - Володимир
- 1970 - Володимир
- 1971 - Володимир
- 1972 - Володимир
- 1973 - Володимир
- 1974 - Володимир
- 1975 - Володимир
- 1976 - Володимир
- 1977 - Володимир
- 1978 - Володимир
- 1979 - Володимир
- 1980 - Володимир
- 1981 - Володимир
- 1982 - Володимир
- 1983 - Володимир
- 1984 - Володимир
- 1985 - Володимир
- 1986 - Володимир
- 1987 - Володимир

«Двадцять лет я жил и работал в Одессе, на Одесской киностудии, и хорошо знаю, что такое украинский национализм. На себе неоднократно испытывал»

Станислав Говорухин

Путин обязан своей победе рабской психологии народа, покажи ему нового царя, он за него и голосует. С.Говорухин (2000)

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театральні-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com